

*Boldog
Karácsonyt!*

Farm Info

A BONAFARM-BÁBOLNA TAKARMÁNY KFT. KIADVÁNYA

2025 – 4. szám

 Afrikától Nagyigmándig

→ 7. oldal

 4. Európai Cirok Kongresszus

→ 12. oldal

 Fókuszban a hatékonyság és a fenntarthatóság

→ 15. oldal

EDZETT „IMMUNRENDSZERREL” ÁLLUNK 2026 KIHÍVÁSAI ELŐTT

Tisztelt Partnereink, kedves Kollégák!

Az előző év végét pozitív gondolatokkal zártam és a sok bizonytalanság után 2025-re nyugodtabb gazdasági környezetet prognosztizáltunk. Az állattenyésztési ágazatok tekintetében azonban egymást érték a kihívások és mindezek fejében a gazdasági környezet is tovább borzolta a kedélyeket.

Nézzük meg kicsit részletesebben az év eseményeit, először a növénytermesztés vonatkozásában. A 2025-ös év az időjárás tekintetében jól indult. Az átlaghoz képest a tavasz bizakodásra adott okot és reménykedtünk abban, hogy ez az év kedvező lehet. A nyár és az ős során már egyértelműen látszott, hogy a terméseredmények elmaradnak a várt hozamoktól, komoly eltérések mutatkoztak a keleti és a nyugati országrész termelési eredményeiben. Az alföldi régiókat nagyon keményen érintette az aszály, ezért jóval átlag alatti betakarítási eredmények születtek minden növénykultúra tekintetében. Ugyanakkor a nyugati országrészben szép eredmények alakultak, így a dunántúli hozamok szerencsére árnyalták az országos képet a korábbi aszályos évek eredményeihez képest. Az őszi kalászosok átlagos terméseredménnyel kerültek a tárolókba. Kukoricából érezhetően kevesebb területet vetettek a gazdálkodók, amely helyét a kalászosokon túl főként a napraforgó, valamint a repce vette át a vetésforgóban. A kukorica betakarítási eredményeiben látszottak talán leginkább a régiók közötti különbségek és az országos átlag is az előzetes becslésektől elmaradva, 3,7 millió tonna körül alakult. Szálastakarmányból sikerült a kívánt mennyiséget betakarítani, így ez megbízható bázisként szolgál a kérődző ágazat számára.

A gazdasági események idén sem kíméltek minket, hiszen a háború is megmaradt 2025-ben és új kihívások is sújtották az állattenyésztési ágazatokat.

Tavasszal – több fertőző betegség kíséretében – megjelent a ragadós száj- és körömfájás, ami nagymértékben meghatározta az állattenyésztés helyzetét. Minden állattartó attól

rettegett, hogy komolyabb fertőzéshullám tarolhat végig az országon. A Bonafarm Csoportnál korábban is korszerű beléptető rendszer működött a telephelyeken és nagy teljesítményű fertőtlenítő kapukkal rendelkezünk már a járványt megelőzően is. A ragadós száj- és körömfájás megjelenésével azonban még szigorúbb intézkedéseket vezettünk be minden állattartó telepünkön. Például a telephelyekre belépő gépjárművek teljes fertőtlenítésével párhuzamosan ideiglenesen megszüntettük az állattartó telepek látogatását is.

Óriási eredménynek vélem, hogy relatíve gyorsan visszanyerte az ország a mentes státuszát a ragadós száj- és körömfájás alól, azonban ezért rengeteget kellett tenni és azt gondolom, hogy nagyon sok olyan feladat hárult az ágazati szereplőkre, ami a személyes és intézményi kapacitások határait feszítették. Visszatekintve sikeresnek ítélnék meg a védekezést, ugyanakkor ne feledkezzünk meg arról, hogy a betegség miatt az élőállat szállítások és az exportkorlátozások nagyon komoly károkat okoztak, különösen igaz ez az előbárány-exportra.

A tejelő szarvasmarha ágazat értékelésekor fontos megemlíteni, hogy a tej felvásárlási ára 2025-ben viszonylag kedvezően alakult és eredményesen működhettek a szarvasmarha tenyésztő vállalkozások. Európában óriási tejfelesleget látunk a piacon, aminek hatásai sajnos hazánkba is begyűrűznek, így a tej felvásárlási árak csökkennek.

A magyarországi sertéságazat szereplői folyamatosan szembesülnek a hízó átvételi árának csökkenésével. A hazai hízóár a ZMP németországi jegyzési árhoz van kötve, ezért folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. Az élő malac ára is csökkent, ami már év elejétől érezhető volt. Mindezek ellenére azt gondoljuk, hogy egy pár hónapos nehéz helyzet után 2026-ban pozitív irányba mozdulhat el a hízó átvételi ára is.

A három állatfaj közül talán a legstabilabb a baromfitartók pozíciója volt. Ugyanakkor a víziszárnyas tartók egész éven át nagyon nehéz helyzetben voltak az export miatt, hiszen nem kapták meg azt az élőállatfelvásárlási árat, amit megköveteltek volna a ráfordítások. A brojlercsirke előállítók viszonylag stabil árszinten dolgozhattak, így ők jóvedelműen termelhettek. Sajnos az élőállatok átvételi árának csökkenése minden állatfaj tekintetében általános trendként van jelen, így az elmúlt hónapokban ez a brojlercsirke esetében is érezhető volt. A pulykaágazat a korábbi évekhez képest jobb helyzetben van és külföldi stabil kereslet is megfigyelhető, ami bizakodásra adhat okot.

Ágazati körképünk után a Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft. évértékelésére térek át. Beruházásainkról természetesen

már sok szó esett az év során a kiadványainkban, most mégis a legfontosabb eseményeket szeretném kiemelni a fenntarthatóság jegyében. Büszkeséggel tölt el, hogy minden egyes telephelyünkön sikerült napelemparkot kiépítenünk. Továbbá 2025-ben komoly beruházást indítottunk el a nagyigmándi telephely premix üzemének teljes körű korszerűsítésével. Bízunk benne, hogy 2027 végére sikerül fejlesztéseinket teljeskörűen megvalósítanunk. A rekonstrukciót természetesen felkészülten indítottuk el, így a folyamat közben is ki tudjuk szolgálni partnereink igényeit. Mindezek mellett, az összes telephelyünkön folyamatosak a technológiai fejlesztéseink, amelyeket vásárlóink magas szinten történő kiszolgálása és az ügyfélelégedettség érdekében tesszük.

Az elmúlt évek nagyobb szervezeti átalakítása után a finomhangolás fázisába érkeztünk idén. Továbbra is valljuk, hogy egy vállalat sikeressége a munkatársaktól függ, éppen ezért kiemelt figyelmet fordítunk a humánerőforrásra és kollégáink megbecsülésére. Akcióterveink közül többet megvalósítottunk 2025-ben, valamint a vállalati és partneri együttműködések további elmélyítése is kiemelt szerepet kap 2026-ban. Hiszünk a személyes kapcsolatok fenntartásában és továbbra is ezek ápolása, bővítése lesz a célunk minden napi munkánk és partnerrendezvényeink alkalmával.

Abban bízom, hogy a következő évben viszonylag tervezhetőbb, kiszámíthatóbb időszakot élhetünk meg. A piaci elvárásoknak továbbra is közösen kell megfelelnünk, amelyekhez az elmúlt évek megpróbáltatásai és az ezekre kidolgozott, jól bevált stratégiák biztos alapot szolgáltatnak.

Partnereink és Kollégáink számára áldott ünnepeket és eredményes új esztendőt kívánok!

Balassa Gergely

ügyvezető

Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft.

TARTALOM

FARM INFO

4

QS Salmonella-monitoring: Kötelezettség vagy versenyelőny a magyar húsiparban?

Afrikától Nagyigmándig: A takarmányozás közös nyelvén Országos Gazdászversenyen mérették meg magukat a jövő agrárszakemberei

4. Európai Cirok Kongresszus

40. Óvári Tudományos Nap és Digitális Agrártájékoztató a Széchenyi István Egyetemen

BAROMFI

15

Fókuszban a hatékonyság és a fenntarthatóság
Sikeresen lezajlott a Baromfi Szakmai Nap

SERTÉS

21

A telepre szabott, automatizált takarmányozásban hiszünk

Extrudált lenmagalapú omega-3 (linolex) kiegészítés hatása a szoptató kocák reprodukciós teljesítményére, egészségi állapotára és a kocatej zsírsav-összetételére

EGYÉB

28

Egy családi ház garázsából a takarmánykeverő üzemig
„A gazdasági környezet hullámvasútján csak előre szabad menekülni!”

IMPRESSZUM

Balassa Gergely

ügyvezető

Harmath Krisztina

marketingvezető

Lábszky Edina

marketing koordinátor

BUSINESS
Superbrands
10x '21 '22 '23 '24 '25

MB | **MAGYAR BRANDS**
10x '16 '17 '18 '19 '20 '21 '22 '23 '24 '25

Köszönjük Kollégáink lelkiismeretes és odaadó munkáját, amellyel hozzájárultak ahhoz, hogy a Bábolna Takarmány elnyerje a **MagyarBrands** és a **Superbrands** díjat.

Büszkék vagyunk rá, hogy a minőség és innováció terén tett erőfeszítéseinket ilyen rangos elismerés övezi.

QS SALMONELLA-MONITORING: KÖTELEZETTSÉG VAGY VERSENYELŐNY A MAGYAR HÚSIPARBAN?

A QS védjegy a megbízható forrásból származó friss élelmiszerek szimbóluma. A rendszer Németország vezető élelmiszer-biztonsági szabványa, amely a termőföldtől a konyhaasztalig terjedő átfogó minőségbiztosítást nyújt, nap mint nap erősítve a fogyasztói bizalmat. A jóváhagyott laboratóriumok rendszeresen ellenőrzik a résztvevő vállalkozások megfelelését különféle monitoring programokban, mint például a Salmonella-mentesség.

De vajon miért lett pont a „QS” a német hús biztonsági védjegye?

A kilencvenes évek végén több nagy élelmiszerbotrány rázta meg Európát, például a kergemarhakór, a dioxin botrány és a különböző Salmonella fertőzések esetek. Ezek miatt a fogyasztói bizalom az állati eredetű élelmiszerekben jelentősen megingott. A német élelmiszeripari ágazat résztvevői (gazdálkodók, vágóhidak, húsfeldolgozók, kiskereskedelmi láncok) úgy látták, hogy a fogyasztók bizalmát csak egy közös, szektorokon átívelő, egységes minőségbiztosítási rendszerrel lehet visszaszerezni. A QS rendszer (Qualität und Sicherheit GmbH) Németországban jött létre

2001-ben, közvetlenül az élelmiszeripart érintő botrányok után. Szükség volt egy olyan tanúsított, átlátható rendszerre, amely garantálja, hogy az élelmiszerlánc minden szereplője betartja az előírásokat. Azért alakult ki, hogy a teljes élelmiszerellátási láncban (a takarmánytól a kiskereskedelemig) egységes, átlátható és ellenőrizhető minőségbiztosítási rendszert hozzon létre. Nemcsak a végterméket, hanem a teljes folyamatot (takarmányozás, állattartás, szállítás, vágás, feldolgozás, kereskedelem) ellenőrzik, így a hibák forrása könnyebben visszakövethető.

Forrás: <https://q-s.de/>

Kezdetben csak a hús- és húsipari termékekre koncentráltak, később fokozatosan kiterjesztették más termékekre is, mint a gyümölcs, a zöldség, a bor és a takarmány. Ma már a QS az egyik legnagyobb magánalapú minőségbiztosítási rendszer Európában, több mint harminc országban van résztvevője, több tízezer szereplővel. A QS azonban nem csak egy védjegy a termék csomagolásán. A QS-tanúsítványt megszerző vállalkozások bekerülnek egy közös adatbázisba, ettől fogva folyamatos auditok, laborvizsgálatok és monitoring programok biztosítják az ellenőrzést. Ennek a tanúsítványnak a megszerzése a német kiskereskedelmi láncoknál (*Edeka, Rewe, Lidl, Aldi, stb.*) belépőfeltétel lett, a külföldi termelők számára pedig lehetőséget ad a német piacra jutásra, mivel a német húsiparban elengedhetetlen feltétel, hogy a beszállító sertéstartó telepek és vágóhidak QS-tanúsítvánnyal rendelkezzenek. Így a rendszer egyfajta „belépőkártya” a német és részben más nyugat-európai piacokra.

A Bonafarm Csoport 2025-ben csatlakozott a QS minőségbiztosítási rendszerhez. A sertéstelep, a vágóhíd és a kacsatelepek mellett a Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft. laboratóriuma az országban elsőként szerezte meg a jogosultságot a sertésállományok *Salmonella*-fertőzöttségének vizsgálatára.

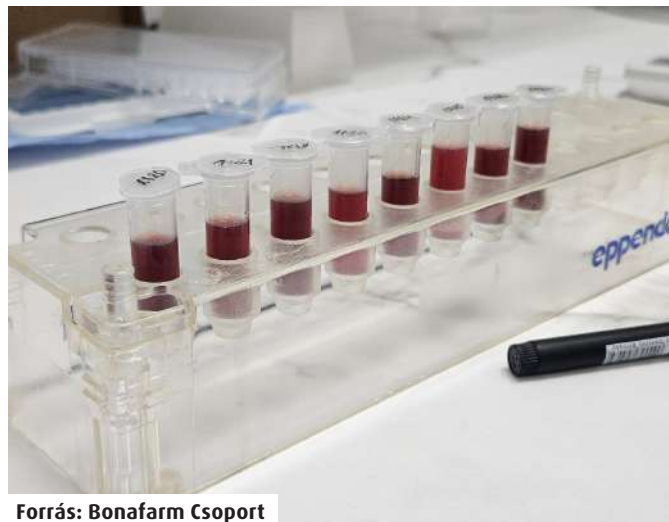
A QS rendszer részletes előírásokat tartalmaz többek között az állategészségügyi státuszra, a takarmánybiztonságra, a gyógyszerfelhasználásra, az állatjóléti kritériumokra és a telepi higiéniai szabályok betartására vonatkozóan. Előírja a rendszeres *Salmonella* monitoring vizsgálatokat baromfi- és sertéshús esetében, mely vérsavó ellenanyag vizsgálaton alapul. Szabályozza a vizsgálandó minták számát is az állomány nagyságától függően. A vizsgálatok célja az állomány fertőzöttségi szintjének folyamatos felmérése, a kockázatos telepek azonosítása. A telepeket fertőzöttségi szint szerint kategóriákba sorolják. A magasabb fertőzöttségi kategóriákba eső gazdaságok esetén szigorúbb ellenőrzések, kiegészítő higiéniai intézkedések vagy akár piaci korlátozások léphetnek életbe.

A sertéságazatból származó fertőzések esetében a *Salmonella* az egyik legjelentősebb zoonózis (állatról emberre terjedő fertőzés), amely komoly közegészségügyi problémát okozhat. A *Salmonella* elleni védekezés tehát gazdasági kérdés is, hiszen a tanúsítás elvesztése komoly piaci hátrányt jelenthet.

A sertésállományok *Salmonella*-fertőzöttségének felmérésére a legelterjedtebb laboratóriumi módszer az ELISA (*Enzyme-Linked Immunosorbent Assay*) alapú ellenanyag-vizsgálat, amelyhez több nemzetközi cég kínál diagnosztikai készleteket, köztük az IDEXX Laboratories is. Ez a vizsgálat a német QS rendszerben szabványként elfogadott, rutinszerűen alkalmazott módszer. A vizsgálat segítségével kimutathatóak a sertések szervezetében a *Salmonella* fertőzés ellen termelt ellenanyagok. Fontos leszögezni, hogy ezzel a vizsgálattal nem az egyed betegségét akarják kimutatni, hanem egy állomány szintű fertőzöttséget szeretnének

megbecsülni. A vizsgálati eredmények ebben az esetben az egész telep fertőzöttségi helyzetét tükrözik. Ennek a hosszú távú *Salmonella* monitoring vizsgálatnak az a célja, hogy segítsen felmérni, hogy mennyire hatékonyak a termelési, higiéniai és takarmányozási intézkedések a *Salmonella* visszaszorításában.

De lássuk hogyan is működik a rutin nálunk a laboratóriumi gyakorlatban. A vizsgálatok elvégzéséhez sertésvér vagy húslé mintára van szükség, amelyet leggyakrabban vágóhídi mintavétellel gyűjtenek. A laborban szigorú nyilvántartás és azonosítás biztosítja, hogy minden minta pontosan a megfelelő telephez kapcsolódjon.

Forrás: Bonafarm Csoport

Az ELISA módszer segítségével kimutatható, hogy az állat szervezete találkozott-e korábban *Salmonella* baktériummal és kialakított-e ellene ellenanyagot. A vizsgálat egy speciális 96 lyukú ún. mikrotiter lemezen történik, amelynek apró üregeiben *Salmonella* antigének vannak a felszínhez rögzítve.

Forrás: Bonafarm Csoport

Forrás: Bonafarm Csoport

A vérmintákat először centrifugáljuk, hogy a sejtes elemek leválasztása után csak a vérszérum maradjon meg, hiszen ebben található az esetleges ellenanyagok.

Amikor a szérum a lemezre kerül, a benne lévő ellenanyagok az antigénekhez kötődnek. Ezután egy enzimmal jelölt oldatot adunk a rendszerhez, ami reagál a kötött ellenanyagokkal, és színváltozást idéz elő. Minél erősebb a szín, annál több ellenanyag van a mintában. A keletkezett színt spektrofotométerrel mérjük, amely pontosan számszerűsíti a reakció intenzitását. Az eredményt a gyártó által megadott határértékekhez viszonyítjuk, így a minták pozitívnak (ellenanyag jelen van) vagy negatívnak (ellenanyag nem mutatható ki) minősíthetők.

Forrás: Bonafarm Csoport

A módszer egyik nagy előnye, hogy egyszerre sok minta gyors és megbízható feldolgozására van lehetőség, ami különösen hasznos a járványmegelőzésben. Így gyorsan kiszűrhetők a magasabb kockázatú állományok vagy telepek, és időben megtehetőek a szükséges védelmi intézkedések a fertőzések terjedésének megakadályozására.

A monitoring program sikeres végrehajtása érdekében vizsgálatokat végző laboratóriumként meg kell felelnünk a QS rendszer szigorú előírásainak.

A QS által elismert laboratóriumoknak rendelkezniük kell a szükséges akkreditációkkal és szakértelemmel a Salmonella ellenanyagok kimutatására szolgáló tesztek elvégzéséhez. Részt kell venniük rendszeres körvizsgálatokon annak érdekében, hogy biztosítsák mérési eredményeik megbízhatóságát és pontosságát. Ezen kívül be kell tartaniuk a QS adatkezelési és jelentési előírásait, beleértve a mérési eredmények időben történő rögzítését a QS adatbázisában. A Salmonella vizsgálatok eredményeit ugyanis a QS rendszer központilag gyűjti és értékeli. A telepeket a vizsgálati eredmények alapján kockázati kategóriákba sorolják (pl. alacsony, közepes, magas kockázat). Ha egy telep tartósan magas fertőzöttségi arányt mutat, szigorúbb higiéniai intézkedések vagy piaci korlátozások léphetnek életbe.

De mit jelent mindez a vásárlóknak?

Ha Németországban vagy Nyugat-Európában húst vásárolunk, nagy valószínűséggel QS-tanúsított termék kerül a kosarunkba. Ez azt jelenti, hogy a húst adó állatokat ellenőrzött körülmények között tartották, a takarmányt is felügyelték, a vágás higiénikus volt és közben folyamatos laborvizsgálatok biztosították, hogy a fertőzések ne juthassanak el a fogyasztókhoz. A QS tehát nem egy „láthatatlan” szabályrendszer, hanem egyfajta biztonsági háló, amely a termőföldtől az asztalig végig kíséri az élelmiszert. A vásárlók számára ez biztonságot, a gazdáknak pedig piaci előnyt jelent.

May Katalin

megbízott mikrobiológiai csoportvezető
Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft.

50 ÉV TAPASZTALAT az Ön szolgálatában

LABORATÓRIUMI SZOLGÁLTATÁSAINK

- Talaj-, növény-, víz-, trágya-, takarmány-, gabona-, élelmiszer-kémiai és mikrobiológiai vizsgálatok
- GMO-vizsgálatok

Független akkreditált laboratórium | GMP+ | Vevőközpontúság | Pontosság
Rugalmasság | Széles körű vizsgálati portfólió

BÓLY ZRT. MEZŐGAZDASÁGI LABORATÓRIUM

H-7700 Mohács, Budapesti út 21. | mglabor@boly.bonafarm.hu | +36 20 411-2637

BONAFARM-BÁBOLNA TAKARMÁNY KFT.

H-2942 Nagyigmánd, Burgert Róbert Agrár-Ipari Park 03/25 hrsz. | labor@btakarmany.bonafarm.hu | +36 34 557-081 | +36 70 330-4689

AFRIKÁTÓL NAGYIGMÁNDIG: A takarmányozás közös nyelvén

Idén nyáron két elhivatott, afrikai származású hallgató érkezett a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) Kaposvári Campusáról, hogy a Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft.-nél tanuljanak és bővítsék gyakorlati tapasztalataikat. Mindketten a takarmányozási és takarmánybiztonsági mérnöki mesterképzés hallgatói, akik a megszerzett elméleti tudást a gyakorlatban is szeretnék volna elmélyíteni. Egyikük Csádból, másikuk Nigériából érkezett. Bár mindkettejük hazája a magyar mezőgazdasághoz képest egészen más éghajlati és gazdasági feltételek között működik, a szándék azonban azonos: a tudás gyarapítása és a hit abban, hogy a fenntartható fejlődés jelenti a jövő agráriumának kulcsát.

A nálunk töltött hetek során a gyakornokok átfogó képet kaptak a takarmánygyártás teljes folyamatáról. A receptúra formulázástól és a minőségbiztosítási rendszerek működésétől kezdve egészen a laborvizsgálatokig és az üzemi technológiák megismeréséig részt vehettek a munkafolyamatok megismerésében. Betekintést nyerhettek a kutatás-fejlesztés és az üzemek mindennapi működésébe, a telepi takarmányozási gyakorlatokba, valamint abba is, hogyan kapcsolódik mindehhez a logisztikai és a mintavizsgálati háttér. Programjuk során több telephelyen is lehetőségük nyílt a különböző állatfajok tartástechnológiájának megismerésére.

■ Az **FP-Bestbird Kft. győrszentiváni brojlercsirke-telepén** a gyakornokok betekintést nyerhettek a nagyüzemi brojlertermelés korszerű technológiai megoldásaiba. A négy, egyenként 1.100 m²-es istállóban összesen 81.630 madarat nevelnek a legmodernebb automatizált tartástechnológiai rendszerek alkalmazásával. A telepen működő Big Dutchman technológia komplex etető-, itató-, szellőztető- és klím szabályozó rendszere lehetővé teszi a precíziós baromfitartás megvalósítását, amelyben a takarmányfelhasználás, a hőmérséklet és a légcseré pontos kontrollja kulcsfontosságú az állomány teljesítménye, egészségi állapota és jóléte szempontjából. A program következő állomásaként a

gyakornokok ellátogattak a Bábolna Tojás Kft. komáromi árutőtelepére, ahol 83.000 Tetra SL tojóhibridet termel. A telepen öt istálló üzemel feljavított ketreces és szabad-tartású rendszerben. A látogatás lehetőséget adott arra, hogy a hallgatók összehasonlítsák a különböző tartástechnológiák működését, és megfigyeljék, miként befolyásolja a tartásmód a tojástermelést, a takarmányhasznosítás hatékonyságát és az állatok viselkedését.

A győrszentiváni FP-Bestbird Kft. brojlercsirke telepén
Forrás: Bonafarm Csoport

A gyakornokok az állattenyésztés egy újabb ágazatát is megismerhették, amikor ellátogattak az **Agroprodukt Kft. marcalgergelyi tejelő szarvasmarha telepére**, ahol betekintést nyertek a Holstein-fríz tehenek nagyüzemi tartástechnológiájába és termelésirányítási rendszerébe.

A marcalgergelyi tejelő szarvasmarha telep bejáratánál
Forrás: Bonafarm Csoport

A Holstein-fríz fajta genetikai potenciálja világszinten kiemelkedő tejtermelési kapacitást biztosít, amelynek realizálása a tartástechnológiai, takarmányozási, állategészségügyi és menedzsmenti tényezők szigorúan összehangolt működését igényli. A telepen alkalmazott korszerű technológiai háttér, az optimalizált takarmányozási protokollok és a precíz termelésirányítás együttesen biztosítják az állomány genetikai adottságainak maximális kiaknázását, valamint a tejtermelés gazdaságosságának és az állatjóléti feltételeknek az egyensúlyát. A gyakornokok betekintést nyertek a fejési folyamat napi ütemezésébe, a műszakok

koordinálásába, valamint a munkaerő- és termelésirányítás összehangolt rendszerébe, amely elengedhetetlen a folyamatos és hatékony termelés fenntartásához. A látogatás során megismerhették a telepírányítási rendszer működését is, amely valós időben követi nyomon az állomány termelési mutatóit, takarmányfelvételt, kondícióját és egészségügyi státuszát, ezáltal támogatva a döntéshozatalt. Emellett a trágyakezelési technológiák is bemutatásra kerültek, beleértve a trágyaszeparátor működését, amely lehetővé teszi a híg- és szárazfrakciók elkülönítését, ezzel javítva a telep környezeti fenntarthatóságát és az erőforrás-gazdálkodás racionalizálását. A gyakornokok így átfogó képet kaptak a tejelő szarvasmarha telep működéséről, ahol a takarmányozás, a technológia, a menedzsment és a környezetvédelem szorosan integrált rendszert alkot a magas szintű termelési eredmények és állatjóléti követelmények egyidejű biztosítása érdekében.

Logisztikai telephelyünkön a gyakornokok számára a takarmányipari és a vetőmagelőállítás folyamatok komplexitását, valamint a kapcsolódó műszaki és szervezési rendszerek összehangolt működését mutattuk be. A 2025-ben átadott új silőparkban megismerhették a gabonátárolás és -mozgatás korszerű technológiai megoldásait, beleértve a kitarolócsigák működését, valamint az anyagáramlás automatizált vezérlését, amely a hatékony logisztikai folyamatok alapját képezi.

Bejárhatták a teljes raktárrendszert, ahol betekintést nyerhettek a takarmány- és vetőmagüzemi termékvonalak működésébe, valamint a vetőmag-feldolgozás technológiai folyamatainak egymásra épülő lépéseibe az egyes és kettes garatokon keresztüli terménybeöntéstől a tisztításon, fosztósoron, szárítókamrákon, morzsolón át egészen a mérlegelésig. A kettes tisztítóban a vetőmag-tisztítás, csávázás és zsákolás folyamatait is megtekinthették. A program részeként a telephely javítóműhelyének működésébe is belesláthattak, ahol a gépkarbantartás és az üzembiztonsági feladatok napi szinten biztosítják az infrastruktúra folyamatos üzemképességét. A látogatás teljes képet adott a terménykezelés, feldolgozás, tárolás és logisztika integrált rendszeréről, amely a Bonafarm Csoport egységes minőségirányítási és műszaki szemléletét tükrözi.

A logisztikai telephely bejárása után, Pápa-Pálháza
Forrás: Bonafarm Csoport

Telepbejárás után, Tiszaszentimrei Mg. Zrt.
Forrás: Bonafarm Csoport

■ A **Tiszaszentimrei Mezőgazdasági Kft.** sertéstelepén a gyakornokok beeláthattak a korszerű sertéstenyésztés termelési struktúrájába és technológiai folyamataiba. A telep mintegy 800 kocás tenyészállománnyal rendelkezik, amely Topigs TN70 anyai és DanBred apai genetikai vonalra épül. A program során végigkövették a termelési ciklus fő szakaszait, a szaporítástól a hízalásig. Betekintést nyertek az egyedi állásos vemhescsoportok tartási és menedzsment-rendszerébe, megfigyelhették a mesterséges termékenyítés folyamatát, a fiaztató részleg működését, valamint a malacnevelés és hízalás technológiai lépéseit is. Megismerkedhettek a telep tejítási és folyékony takarmányozási rendszerével, amely automatizált adagoláson keresztül biztosítja a különböző korcsoportok optimális táplálóanyag-ellátását. Megérthették a keresőkanok szerepét a termékenyítési folyamatban, valamint a szelekciós és megfigyelési protokoll lépéseit, amelyek a genetikai állomány fenntartásának alapjai. A fiaztatóban és a malac utónevelőben a gyakorlatban láthatták a malacnevelés kritikus pontjait, valamint a korcsoportok igényeikhez igazított takarmányozási stratégiák működését is. A látogatás során külön hangsúlyt kapott a telepi higiéniai rend és a járványvédelmi előírások szerepe, amelyek alapvető feltételei a termelés biztonságának. A hallgatók megismerkedhettek a fekete-fehér öltözőrendszer működésével, valamint a belépési és fertőtlenítési előírások fontosságával. A teleplátogatás során a hallgatók részletesen nyomon követhették, miként illeszkednek egymáshoz a szaporítási, nevelési, takarmányozási és állatjóléti menedzsmentfolyamatok, és hogyan járul hozzá a genetikai potenciál kiaknázásához a technológiai fegyver és a precíz telepírányítás a korszerű sertéstartásban.

■ A Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft. kutatás-fejlesztési (K+F) csapatának munkájába bekapcsolódva a gyakornokok átfogó képet kaptak a takarmányfejlesztés folyamatáról, az ötletektől a megvalósításig. A gyakornoki program egyik meghatározó elemeként a résztvevők öt telephelyünk takarmánygyártó üzemait is felkereshették, ahol részletesen

megismerhették az egyes telephelyekre jellemző gyártástechnológiai rendszerek sajátosságait. A gyakornokok aktívan bekapcsolódtak a kutatás-fejlesztési projektek szakirodalmi megalapozásába is. Feladatuk közé tartozott a tudományos források szisztematikus feldolgozása, valamint a releváns információk összegyűjtése, rendszerezése és értelmezése a fejlesztési munkához kapcsolódóan. A munka során nemzetközi szakcikkeket, kutatási jelentéseket és takarmányipari adatbázisokat is feldolgoztak, különös tekintettel azokra a témákra, amelyek az aktuális K+F irányokat érintették. A szakirodalmazási tevékenység során megtanulhatták, hogyan kell kritikusan értékelni a publikált adatokat, felismerni az összefüggéseket a kísérleti eredmények és a gyakorlati alkalmazások között. Ezzel a munkával nemcsak a kutatási projektek tudományos háttérét támogatták, hanem segítették a K+F csapat döntéselőkészítését is, miközben a valós kutatási folyamatok részeseivé válhattak. A fejlesztési folyamat részeként a gyakornokok bekapcsolódtak az új termékekhez kapcsolódó üzemi próbagyártásokba és laboratóriumi kísérletekbe, valamint elsajátíthatták a megfelelően reprezentatív mintavételi eljárásokat, majd az eredmények feldolgozásában és értékelésében is közreműködtek. Mindez lehetőséget biztosított számukra, hogy közvetlen tapasztalatot szerezzenek a kutatási eredmények gyakorlati alkalmazásáról és a fejlesztési folyamat ipari környezetben történő megvalósításáról.

Mintavizsgálat asztali NIR készülékkel
Forrás: Bonafarm Csoport

A K+F tevékenység egyik kulcsterülete a közeli infravörös spektroszkópia (NIR), amelyet a cég saját NIR-mérnökei mutattak be részletesen. A gyakornokok betekintést nyertek az asztali NIR készülékek működésén túl az in-line NIR műszerek működésébe is, amelyek a takarmánygyártás során valós időben mérik és ellenőrzik az alapanyagok és késztermékek táplálóanyag-tartalmát, valamint a nedvesség, nyersfehérje-, rost- és zsírtartalmat. Megismerkedtek a mintavételi és mintaelőkészítési protokollokkal, a kalibrációs modellek kialakításának elveivel, valamint azzal, hogyan integrálódik a NIR-analitika a vállalat minőségbiztosítási és gyártásirányítási rendszerébe.

■ A Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft. akkreditált laboratóriumában a hallgatók megismerkedtek a takarmányanalitika vizsgálati módszereivel, beleértve a nedvesség, a hamu, a nyersfehérje, a zsír és a rost meghatározását. Továbbá megismerhették a PCR-alapú (polimeráz láncreakció) kimutató módszerek működését, amely technikák lehetőséget adnak a géntechnológiával módosított DNS-szakaszok érzékeny és pontos detektálására, ezáltal támogatva a GMO-mentes alapanyagok ellenőrzését és felhasználását. A program során bepillantást nyerhettek a laboratóriumi eszközpark működésébe, valamint a mérési eredmények adatfeldolgozási és dokumentációs rendszerébe. A résztvevők részletesen megismerhették a kromatográfiás berendezések működési elvét, főbb egységeit és gyakorlati alkalmazását az analitikai vizsgálatok során.

A Bonafarm Csoport rendszerszintű működése kiváló lehetőséget biztosít a gyakornokok számára, hogy átfogó, gyakorlati képet kapjanak a mezőgazdaság teljes vertikumáról a takarmánygyártástól és termékfejlesztéstől kezdve az állattenyésztési, növénytermesztési, logisztikai és minőségbiztosítási folyamatokig. A különböző ágazatok közötti szinergia lehetővé teszi, hogy a hallgatók összefüggéseiben lássák a modern agrárgazdálkodás működését, és olyan széles körű szakmai tapasztalatot szerezzenek, amely a jövőbeli pályájukon is biztos alapot jelent. A Bonafarm Csoport így nem csupán gyakorlati terepet, hanem valódi tanulási és fejlődési környezetet kínál, ahol a tudás, a tapasztalat és az innováció kéz a kézben formálja a jövő agráriumát.

A közös munka nemcsak a hallgatóknak jelentett tanulási lehetőséget, hanem számunkra is új tapasztalatokat hozott. A hallgatók részletesen bemutatták hazájuk mezőgazdasági helyzetét és fejlesztési irányait.

Csádból érkezett hallgatónk kiemelte, hogy a mezőgazdaság és az állattenyésztés Csádban a nemzetgazdaság gerincét képezi, biztosítva az élelmiszer-ellátást, a megélhetést és a kulturális identitást. Bár az ország olyan kihívásokkal küzd, mint a klímaingadozás, a korlátozott infrastruktúra és a takarmányhiány, jelentős potenciállal rendelkeznek a termelékenység növelésére a fenntartható gazdálkodási gyakorlatok, az innováció és a tevetefarm projekt, amely magyar szakmai támogatással valósul meg. Ez jól példázza, milyen eredményeket hozhat a nemzetközi partnerség a reziliens állattenyésztési rendszerek fejlesztésében és a helyi erőforrások hozzáadott értékének növelésében.

A modern takarmányozási megoldásokba, az állategészségügyi fejlesztésekbe és az agráradat-rendszerek megerősítésébe való befektetéssel Csád fokozatosan elérheti az önellátás és a jólét magasabb szintjét.

A nigériai származású hallgató pedig arra hívta fel a figyelmet, hogy az állattenyésztés és a takarmány-előállítás kulcsszerepet játszik a fenntartható élelmiszertermelésben, és alapvető fontosságú a globális élelmiszerbiztonság

szempontjából is. Elmondása szerint, bár Nigériában is számos kihívással, például az éghajlati szélsőségekkel, az infrastruktúra hiányosságaival és a mezőgazdasági erőforrások korlátozott elérhetőségével kell szembenézni, kutatással, innovációval, a gazdák képzésével és nemzetközi együttműködésekkel hatékonyan kezelhetők ezek a nehézségek. Hangsúlyozta, hogy a takarmányozás fejlesztése és a tudástranszfer elengedhetetlen ahhoz, hogy Nigéria, de akár az egész világ lépést tudjon tartani a növekvő népesség élelmiszerigényével.

A nyár végére már nemcsak gyakornokként, hanem barátainkként tekintettünk rájuk. Mindkettejük nyitottsága, humorérzéke és kitartása inspiráló volt.

Mi megtanítottuk őket arra, hogyan működik a Bonafarm világa – ők pedig emlékeztettek minket arra, hogy a mezőgazdaság lényege mindenhol ugyanaz: odafigyelés, szenvedély és folyamatos tanulás.

***Két kontinens, egy közös érték:
a tudásból és együttműködésből születő
fenntartható jövő a mezőgazdaságban.***

A K+F csapattal a nagyigmándi keverőüzem előtt
Forrás: Bonafarm Csoport

Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik hozzájárultak a gyakornoki program sikeréhez. Külön köszönettel tartozunk a győrszentiváni FP-Bestbird Kft., a Bábolna Tojás Kft., az Agroprodukt Zrt. és a Tiszaszentimrei Mezőgazdasági Kft. munkatársainak, akik szakmai tudásukkal, nyitottságukkal és elhivatottságukkal felejtethetetlen tapasztalatokat biztosítottak a hallgatók számára. A gyakornoki program során tanúsított együttműködés és szakmai támogatás rávilágított arra, hogy a Bonafarm Csoport ereje a tudásmegosztásban, a közös gondolkodásban és a jövő agrárszakembereinek segítségével rejlik.

Széles Fanni NIR mérnök
Borbély Fédra termékmenedzser
Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft.

ORSZÁGOS GAZDÁSZVERSENYEN MÉRETTÉK MEG MAGUKAT A JÖVŐ AGRÁRSZAKEMBEREI

Az országban működő öt agrárszakképzési centrum (ASzC) a Hód-Mezőgazda Zrt.-vel és a Nemzeti Agrár-gazdasági Kamarával közösen, valamint a Szegedi Tudományegyetem (SZTE) Mezőgazdasági Karral együttműködésben, 2025. októberében, Hódmezővásárhelyen rendezte meg az Agrárszakképző Intézmények V. Országos Gazdászversenyét.

Az egésznapos versenyen részt vevő tizenegy magyarországi agrárszakképző intézmény tanulói csapatai, összesen 33 diák, 11 csapatban, gazdálkodási, mezőgazdasági elméleti és gyakorlati feladatokat oldottak meg. Valamennyi csapathoz 1-1 segítő egyetemi hallgató csatlakozott az SZTE Mezőgazdasági Karáról.

A délelőtt folyamán a versenyzők tesztfeladatsort töltöttek ki, majd délután került sor a gyakorlati feladatok megoldására. Ebben a feladatsorban szerepelt: állattenyésztési és növénytermesztési eszközök felismerése, a ló testtájainak

beazonosítása, „ízözön” – zöldségek és gyümölcsök érzékszervi meghatározása, tojásgyűjtés az éj leple alatt kijelölt pályán, kukoricacsövek kosárra dobása és morzsolása, vízvezeték építés, avagy vízfordás gyorsan és takarékosan, és nem maradhatott el a körbála gurítása kijelölt pályán.

A dobogós csapat tagjai egyenként ösztöndíjat nyertek, amelyet sikeres felvételi esetén, az SZTE Mezőgazdasági Kar hallgatójaként fognak megkapni. Valamint egy-egy szakmai látogatást a Hód-Mezőgazda Zrt., a Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft. és a Délalföldi Kertészek Szövetkezete telephelyére.

Az Északi ASzC Bárczay János Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium csapata Abaújszántóról érkezik majd Nagyigmándra, hogy a szakmai tanulmányút keretében megtekinthessék a takarmányüzemet.

A csapatoknak gratulálunk, jövőre találkozunk!

Díjátadás

Eredményhirdetés

Gyakorlati feladat

Kukoricamorzsolás

Lótesttáj felismerés

Tesztfeladatok megoldása

Képek forrásai: ASzC

4. EURÓPAI CIROK KONGRESSZUS

2025. október 8–9.

Az Európai Cirok Kongresszus egy 2016 óta négyévente megrendezésre kerülő szakmai fórum, amely kiváló lehetőséget biztosít a cirok termesztésével, nemesítésével, feldolgozásával és felhasználásával foglalkozó szakembereknek (kutatóknak, ipari szereplőknek és döntéshozóknak) tapasztalataik megosztására.

A 4. Európai Cirok Kongresszusra 2025. október 8–9. között 24 országból több mint 200 résztvevő érkezett, a rendezvény helyszíne Budapest volt. Magyarország méltán nyerte el a házigazda szerepét, hiszen hazánkban a cirok vetésterülete az elmúlt 5 évben 3,6-szorosára (szemes cirok és silócirok együttesen kb. 55 000 ha) emelkedett. A hazánkban termesztett cirok több mint 90%-át gazdasági használatukhoz használjuk fel, így nem meglepő, hogy a takarmánycélú felhasználásnak (az élelmiszeripar és a feldolgozóipar mellett) a plenáris előadásokat követően a szervezők külön workshopot dedikáltak. A Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft.-nek nemcsak lehetősége nyílt a rendezvényen előadás, illetve poszter formájában a cirok monogasztrikus állatok takarmányozásában történő felhasználásával kapcsolatos tapasztalatait megosztani, hanem a rendezvényt megelőző

napon, 2025. október 7-én felkérést kaptunk egy francia, román, lengyel gazdálkodókból álló csoport fogadására a nagyigmándi takarmánykeverő üzemünkben. A délelőtti folyamán Czompó Krisztián, értékesítési és innovációs igazgató részletesen bemutatta vállalatunkat a delegációnak. Ezt követően Horváth Zsolt, beruházási csoportvezető és üzemvezető kollegánk ismertette a premix üzemünk rekonstrukciójához és az új takarmánykeverő üzemünk építéséhez kapcsolódó beruházásokat. A délelőtti zárásaként pedig Hatvan Zoltán, junior termékmenedzser foglalta össze a silócirok tejelő tehén takarmányozásában történő alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatokat. Vendégeink visszajelzése alapján a szakmai délelőtti nagyon inspiráló volt, a kölcsönös tudásmegosztás nekünk mint házigazdának és a résztvevőknek egyaránt előremutató információkkal szolgált.

Forrás: Bonafarm Csoport

A konferencia nyitónapján a plenáris előadások során bemutatásra került az európai és a magyar cirokágazat aktuális helyzete, jövőbeni kilátásai. A délután folyamán három (takarmány, élelemiszer, diverzifikáció) szekció fogadta a konferencia résztvevőit. Az egyes workshopok előadói prezentációikkal, illetve az előadásokat követő szakmai beszélgetésekben ismertették gyakorlati tapasztalataikat a cirok felhasználásával kapcsolatban.

A második nap a poszter-szekcióval kezdődött, ahol a legfrissebb kutatási eredmények kerültek bemutatásra. A Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft. is készült poszterrel, amely a cirok peccsenyekacsák takarmányában történő felhasználásának kísérleti eredményeit mutatta be. A szerzők – Dr. Juhász Anita, Dr. Varga Orsolya, Kovács Péter – munkája a helyszínen a résztvevők közül sokaknak felkeltette az érdeklődését, kiváló alapot biztosított további értékes szakmai beszélgetések kibontakozásának.

A délelőtti folyamán zajló kerekasztal-beszélgetésekben kiemelt figyelmet kapott a RiSorgo projekt, amely a növénytermesztéstől az élelmiszer-feldolgozásig vizsgálja a cirok termékpályáját. A RiSorgo projekt célja, hogy a cirok hosszú távon versenyképes, fenntartható alapanyag legyen az európai takarmány-, élelmiszer- és bioenergia-iparban.

Forrás: Bonafarm Csoport

A kongresszuson elhangzó előadások, szakmai beszélgetések megerősítették, hogy a cirok nem csupán alternatív gabona, hanem stratégiai növény az európai mezőgazdaságban. A növény szárazságtűrő képessége, alacsony termesztési költsége és sokoldalú felhasználhatósága miatt egyre több figyelmet kap. A szakértők abban is egyetértettek, hogy a magyar agrárium a jövőben kulcsszerepet tölthet be az európai ciroktermesztés, -felhasználás és -feldolgozás fejlődésében.

Dr. Varga Orsolya

fejlesztési vezető

Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft.

40. ÓVÁRI TUDOMÁNYOS NAP ÉS DIGITÁLIS AGRÁRTÁJOLÓ A SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEMEM

Hagyományteremtő és megújuló – e két jelző egyszerre illett a 40. Óvári Tudományos Nap és Nemzetközi Konferencia idei eseményére, amelynek a hagyományokhoz híven idén is a Széchenyi István Egyetem Albert Kázmér Mosonmagyaróvári Kara adott otthont. A 2025. november 12-én megrendezett szakmai esemény már címében is egy aktuális kérdéssel indított: „Green Deal és az agrárium: fenntarthatóság vagy versenyelőny?“, és eköré épült a rendezvény is. A válaszkérésre több mint 270 regisztrált résztvevő érkezett – kutatók, gyakorló szakemberek, oktatók és felsővezetők, valamint egyetemisták – nemcsak Magyarországról, hanem számos külföldi intézmény képviselésében is.

■ A rendezvény az idei évben több szakmai szervezet összefogásával valósult meg: a kar mellett a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Állattudományi Tudományos Bizottsága, az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottságának Agrártudományi Szakbizottsága, valamint az Óvári Gazdászok Szövetsége Egyesület is részt vett a szervezésben. A program fókuszában az Európai Unió zöld megállapodása és annak agrárgazdasági kérdései álltak, mint például, hogy miként erősíthető egyszerre a fenntarthatóság és a versenyképesség a magyar mezőgazdaságban.

A konferenciát Prof. Dr. Friedler Ferenc, az egyetem rektora és Prof. Dr. Varga László, a Wittmann Antal Növény-, Állat- és Élelmiszer-tudományi Multidiszciplináris Doktori Iskola vezetője nyitotta meg.

A plenáris szekcióban neves előadók osztották meg tapasztalataikat és kutatási eredményeiket: Dr. Andrea Rosati, az Európai Állattudományi Szövetség főtárgya; Prof. Dr. Popp József akadémikus; Prof. Dr. Sótonyi Péter, az Állatorvostudományi Egyetem rektora; valamint Prof. Dr. Kovácsné Gaál Katalin professzor emerita is előadást tartott.

A tudományos nap keretében együttműködési megállapodást írt alá a Széchenyi István Egyetem részéről Dr. Tóth Tamás dékán, a Hermann Ottó Intézet Nonprofit Kft. képviselésében pedig Füredi Kornél ügyvezető. A partnerség célja az oktatási, kutatási és innovációs tevékenységek összehangolása, különös tekintettel az agrárdigitalizációra, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodásra, a rövid ellátási láncok fejlesztésére, valamint a biodiverzitás védelmére.

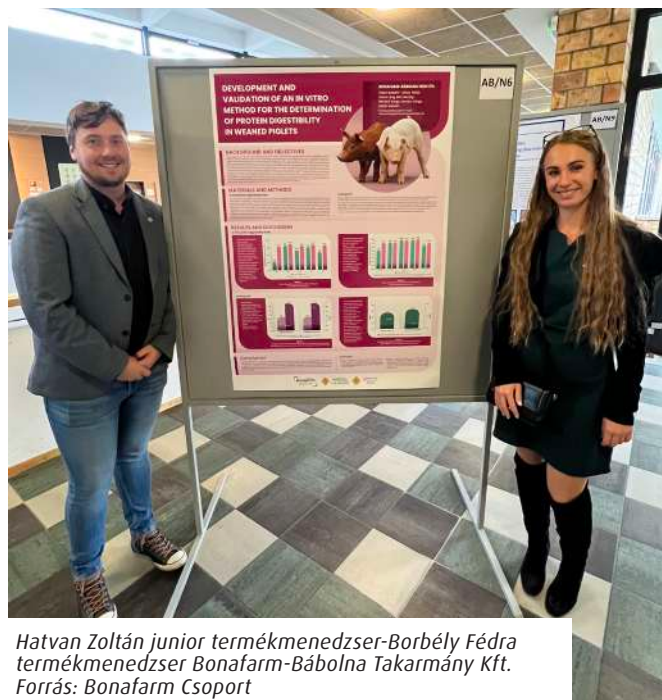
Czompó Krisztián értékesítési és innovációs igazgató, Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft.; Blandl-Fazekas Alexandra HR koordinátor, Bonafarm Zrt.; Szür Enikő HR Üzleti Partner, Bonafarm Zrt.; Dr. Varga Orsolya fejlesztési vezető, Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft.; Czuppon Benedek leadership trainee, Bonafarm Zrt.
Forrás: Bonafarm Csoport

A plenáris blokkot követően a szakmai munka tíz szekcióban folytatódott: összesen 130-nál is több előadás és 47 poszter adott átfogó képet a fenntartható mezőgazdaság aktuális trendjeiről, a digitalizáció lehetőségeiről és az innovációról. A mezőgazdaság, az élelmiszeripar és az állatorvostudomány művelői mellett gazdasági és műszaki szakemberek is hozzájárultak az esemény színvonalának növeléséhez.

Az iparági szereplők közül mi is részt vettünk az eseményen, ahol kollégáink a poszterszekcióban mutatták be „Az *in vitro* fehérjeemészthetőség-vizsgálatok jelentősége a választott malacok takarmányozásában” című kutatásukat. A szerzők – Borbély Fédra, Dr. Tenke János, Dr. Varga Orsolya, Hatvan Zoltán, Herczig Beáta, Láng Dávid, és Varga Richárd – munkáját a helyszínen Borbély Fédra ismertette, valamint válaszolt az érdeklődők kérdéseire.

A konferenciával párhuzamosan zajlott a Digitális Agrártájékoztató szakmai kiállítás és workshop, amelyet a mosonmagyaróvári kar az Óvári Gazdászok Szövetségével közösen szervezett. Közel 50 kiállító – köztük visszatérő résztvevőként a Bonafarm Csoport – adott ízelítőt a legújabb digitális és precíziós megoldásokból, munka- és karrierlehetőségekből. Az egyetemista hallgatók részére szervezett kerekasztal-beszélgetések során Czompó Krisztián, a Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft. értékesítési és innovációs igazgatója gyakorlati tapasztalatait osztotta meg a jelenlévőkkel.

A 40. Óvári Tudományos Nap egyértelmű üzenettel zárult: a fenntarthatóság nem kompromisszum, hanem stratégiai lehetőség. A tudományos alapokra épített innováció és a digitális eszköztár együttesen képesek arra, hogy a zöld átállás Magyarországon is versenyelőnyre váljon. Mosonmagyaróváron idén nem csupán kérdéseket tettek fel, hanem válaszok is születtek.

Hatvan Zoltán junior termékmenedzser-Borbély Fédra termékmenedzser Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft.
Forrás: Bonafarm Csoport

Hatvan Zoltán
junior termékmenedzser
Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft.

Forrás: Bonafarm Csoport

FÓKUSZBAN A HATÉKONYSÁG ÉS A FENNTARTHATÓSÁG – Baromfitakarmány-fejlesztések a Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft.-nél

A hazai állattenyésztés egyik legfontosabb pillére a baromfiágazat, hiszen gyorsan forgó, hatékony és jól szervezett termelést tesz lehetővé. Fontos azonban megemlíteni, hogy egyre nagyobb kihívásokat jelentenek és új szemléletet követelnek a növekvő alapanyagárak, fehérjehordozók esetében az importfüggőség, valamint a fenntarthatóság kérdései. Baromfitakarmányozási fejlesztéseink célja tehát a brojlercsirkék és pecsényekacsák takarmányozásának gazdaságilag és fenntartható módon történő optimalizálása. Hangsúlyoznunk kell, hogy ez a két cél nem egymás ellen dolgozik, hanem összehangolható egymással. Ezt erősíti meg az általunk végzett baromfitakarmányozási kísérletek is.

Az elmúlt években a takarmány- és energiaárak soha nem látott mértékben ingadoztak, ami a termelés jövedelmezőségét közvetlenül befolyásolta. Emellett a globális szójapiac hektikussága miatt az alapanyag-ellátás egyre kockázatosabb. A fogyasztók oldaláról pedig egyre erősebb az elvárás a környezetkímélő és fenntartható módon előállított baromfitermékek iránt. A cél tehát kettős: a gazdaságosság fenntartása a környezeti terhelés csökkentése mellett, valamint a hatékonyság és a fenntarthatóság közös nevezőre hozása.

A takarmányozási döntések gyakran egyszerre szolgálnak ökonomiai és ökológiai célokat. Ezen célok megvalósítására számos eszköz áll rendelkezésre a takarmányozási szakemberek számára. Ilyen például a takarmányok nyersfehérje-tartalmának csökkentése, amely nemcsak a takarmányozási költségek csökkenését, hanem kevesebb ammónia kibocsátását is eredményezi. A helyi alapanyagok használatával pedig a szállítási költségek mérséklése mellett csökkenthetjük a szén-dioxid kibocsátást is. Meg kell említenünk továbbá azt is, hogy a különböző takarmánykiegészítők (pl. enzimek, probiotikumok) használatával jobb fajlagos takarmányértékesítést és szintén kisebb emissziót érhetünk el. Az ivar szerinti tartás és takarmányozás lehetőséget teremt az állatok táplálóanyag-igényének pontosabb kielégítésére, ami hozzájárul a takarmányozás hatékony-

ságának növeléséhez és az eredményesebb termeléshez. A melléktermékek és alternatív alapanyagok használata pedig lehetővé teszi a takarmányozási költségek további optimalizálását, miközben elősegíti a körforgásos gazdaság megvalósítását. Más szóval: a fenntarthatóság nem többetköltség, hanem a hatékonyság következő szintje.

Magyarországon számos olyan alternatív takarmánynövény és ipari melléktermék áll rendelkezésre, amelyek értékes alapanyagként, fehérjeforrásként szolgálhatnak a baromfitakarmányozásban. Ezek az alternatív alapanyagok nemcsak a környezeti terhelés csökkentéséhez járulnak hozzá, hanem a takarmányozás gazdaságosságát is javítják, mivel jellemzően kedvezőbb áron érhetők el, mint a hagyományos komponensek. A bioetanol-gyártás melléktermékeként keletkező búza/kukorica DDGS (Distillers Dried Grains with Solubles, azaz szárított gabonatorrköly) például olyan, költséghatékonyság szempontjából fontos takarmány-alapanyag, amely magas fehérje-, zsír- és rosttartalmának köszönhetően az egyes baromfifajok takarmányozásában értékes táplálóanyag-forrás. A cirok termesztése a kukorica alternatívájaként egyre nagyobb figyelmet kap, mivel kiválóan alkalmazkodik a klímaváltozás okozta kihívásokhoz, aszályos időjárási viszonyok között is stabil termést ad, termesztése kevesebb vizet, valamint vegyszert igényel, ezáltal hozzájárul a fenntarthatóbb mezőgazdasági termelés megvalósításához.

A cirok nyersfehérje- és energiatartalma magasabb a kukoricánál, ami további előnyöket biztosít a gazdasági használatok takarmányozásában. Emellett a cirok a kukoricához képest kevésbé fogékony a penészgombákkal szemben, alkalmazásával tehát a mikotoxin-kockázat is csökkenthető. Ez különösen fontos a baromfiágazat számára, hiszen a mikotoxinok még alacsony koncentrációban is az immunrendszer terhelését és a teljesítmény romlását okozhatják. Korábban korlátot jelentett a cirok felhasználásában annak magas antinutritív anyag tartalma (pl. tannintartalom), napjainkra azonban a tudatos szelekciónak köszönhetően ez a kockázat is minimálisra

mérséklődött. Gyakorlati tapasztalatok alapján a brojlercsirke és a pecsenyekacsa-takarmányokban a cirok gond nélkül alkalmazható a termelési eredmények romlása nélkül.

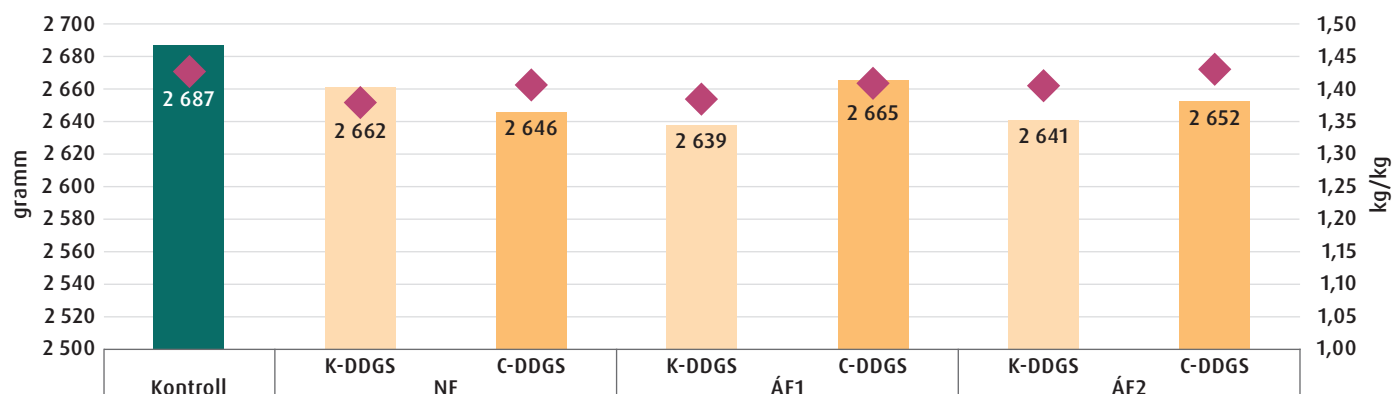
A fent említett eszközök gyakorlatba történő átültetésére és a fejlesztési irányok igazolására a Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft. több kísérletet is végzett brojlercsirkekkel és pecsenyekacsákkal. Ezek célja az egyes alternatív alapanyagok és takarmányozási megoldások az állatok teljesítményére, a termelés gazdasági hatékonyságára gyakorolt hatásának vizsgálata volt.

SAJÁT VIZSGÁLATI EREDMÉNYEK

1. KÍSÉRLET

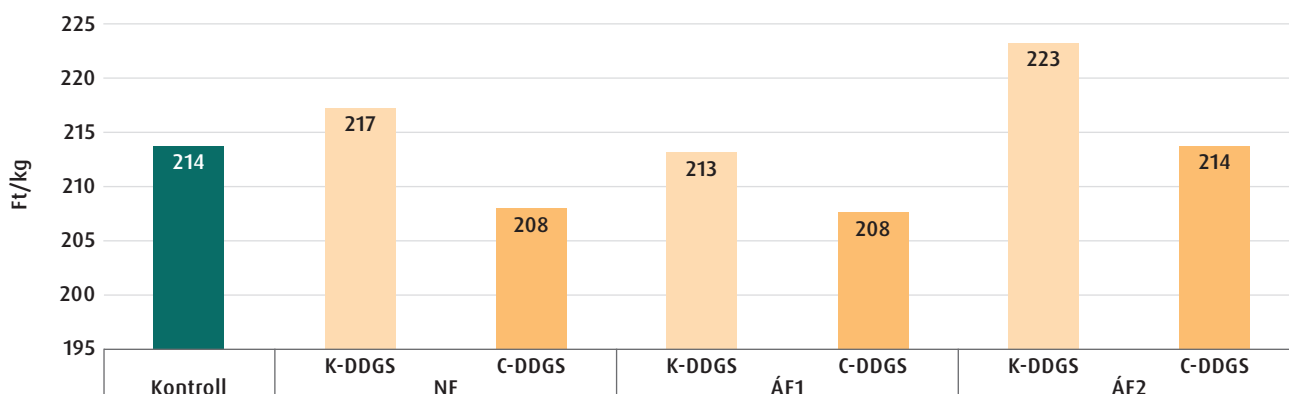
Jelen kísérletben a melléktermék (DDGS) használatát és a kukorica cirokkal történő kiváltásának hatását vizsgáltuk Aviagen Ross 308 genotípusú brojlercsirkék (n=450/kezelés) teljesítményére, a baromfihús-előállítás jövedelmezőségére. A hizlalási időszak 35 napos korig tartott. Az indító fázis takarmányait (0-10 napos korig) különböző fehérjehordozókkal egészítettük ki (növényi fehérje koncentrátum – NF, állati eredetű fehérjeforrások – ÁF1, ÁF2). A nevelő I., nevelő II. és a befejező fázisok takarmányaiban pedig 25-30% kukoricát és 20% DDGS-t (K+DDGS), illetve 30-40% cirkot és 20% DDGS-t (C+DDGS) alkalmaztunk. A termelési paraméterek közül a hizlalási végsúlynál és a fajlagos takarmányértékesítésnél (FCR) nem találtunk szignifikáns különbséget a kontroll csoporthoz képest és az egyes kezelések között sem. (1. ábra).

1. ábra: A végsúlyok és FCR értékek páronkénti összehasonlítása

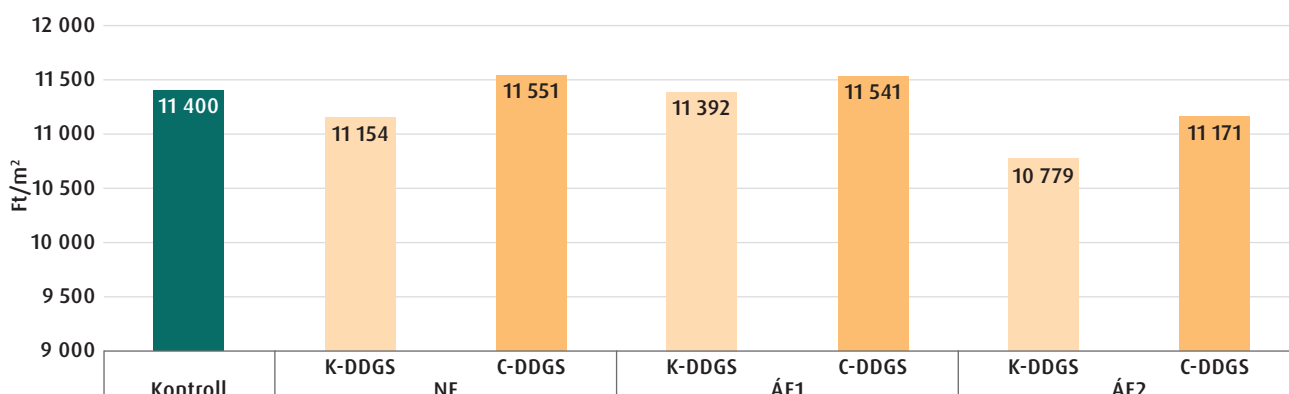
1 kg élősúly átlagos takarmányozási költségének páronkénti összehasonlításakor mind a növényi, mind az állati eredetű fehérjeforrásokkal induló kezelések esetében a cirok-DDGS kombinációja eredményezett kisebb takarmányköltséget a kukorica-DDGS kezelésekhez képest (2. ábra).

2. ábra: 1 kg élősúly átlagos takarmányköltségének páronkénti összehasonlítása

A kísérleti kezelések 1 m²-en elérhető fedezeti összegeinek páronkénti összehasonlításakor hasonló eredményeket tapasztaltunk. A növényi és állati fehérjekoncentrátumokat tartalmazó indító takarmánnyal etetett csoportoknál a cirok-DDGS együttes alkalmazása eredményezett magasabb fedezeti összegeket a kukorica-DDGS kezelésekkel szemben (3. ábra), (a fedezeti összeg számításakor az árbevételt a takarmányköltséggel korrigáltuk).

3. ábra: 1 m²-en elérhető fedezeti összegek páronkénti összehasonlítása

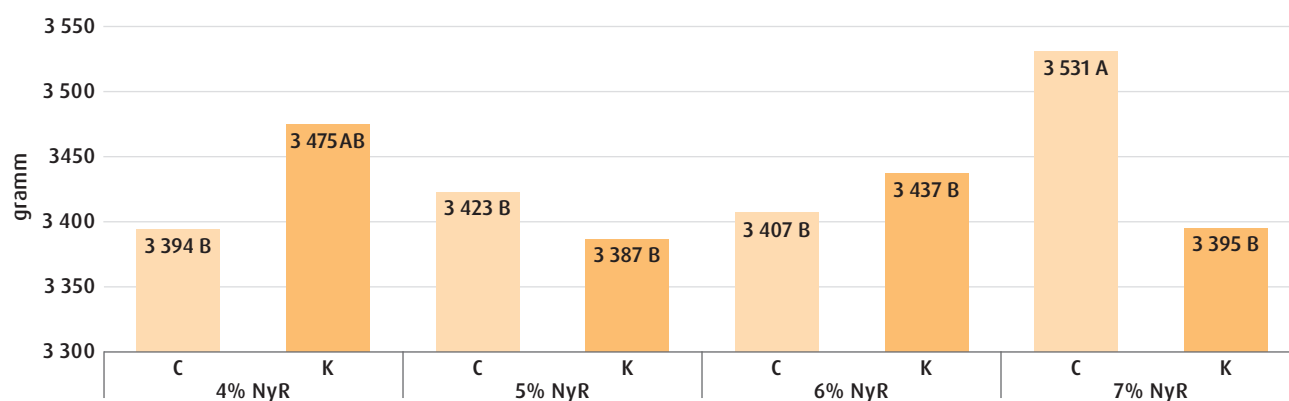
Mivel a cirok és a DDGS együttes alkalmazása a termelési eredményeket statisztikailag igazolható módon nem befolyásolta, a növényi eredetű és az egyik állati eredetű fehérjekoncentrátum alkalmazásával indított csoportok esetében pedig nagyobb fedezetet eredményezett a kontrollhoz képest is, így megállapítható, hogy a vizsgált két alapanyag biztonsággal és ökonómiailag is hatékony módon beépíthető a brojlercsirke-takarmányokba. Az említett két alapanyag gazdasági szempontból hozzájárult a takarmányköltségek csökkentéséhez és a fedezeti összegek növeléséhez, javítva ezáltal a termelés hatékonyságát és jövedelmezőségét is. A cirok és a DDGS jól illeszkedik tehát a jövő takarmányozási stratégiáihoz.

2. KÍSÉRLET

A 2. kísérletünkben a kukorica cirokkal történő kiváltásának hatását vizsgáltuk Cherry Valley Medium genotípusú pecsenyekacsák (n=300/kezelés) teljesítményére különböző nyersrost szintek mellett. A 37 napos hizlalás során az indító I. (0-7 napos korig), indító II. (8-14 napos korig) és a nevelő (15-37 napos korig) fázisban 4, 5, 6, és 7% nyersrosttartalom mellett, az indító I. fázisban 30-35%-ban, indító II. fázisban 35-40%-ban, nevelő fázisban 40-45%-ban alkalmazott kukorica teljes mennyiségét cirokra cseréltük.

Eredményeink alapján megállapítható, hogy a hizlalási végsúly 7% nyersrosttartalom mellett szignifikánsan nőtt a cirokkal etetett csoportnál a kukoricás takarmányokat fogyasztó kontroll csoporthoz képest ($p < 0,05$). Hizlalási végsúlyban 4, 5, 6% nyersrosttartalom mellett nem volt a cirok és a kukorica alkalmazása között statisztikailag igazolható különbség (4. ábra).

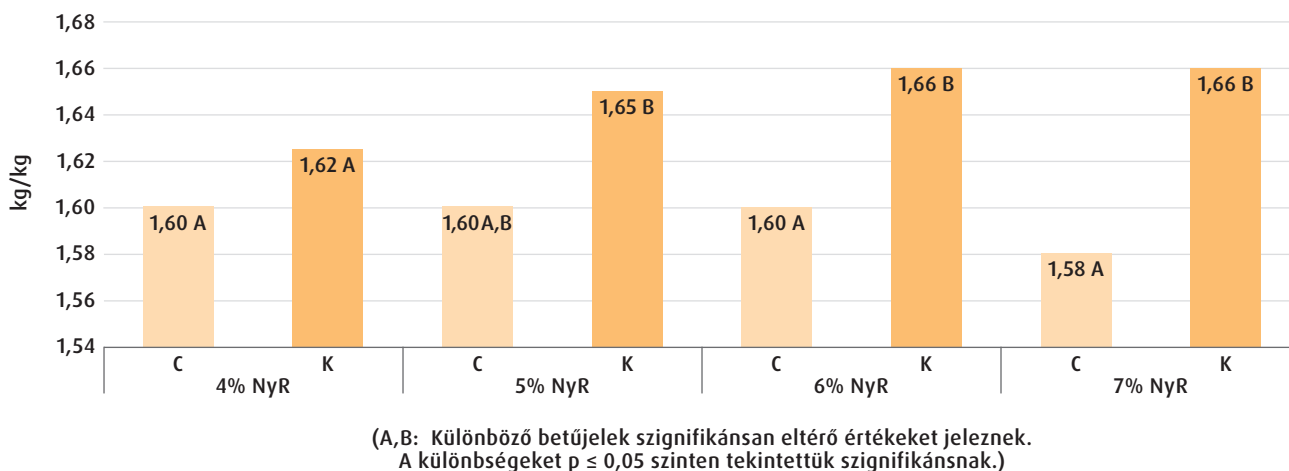
4. ábra: A végsúly értékeinek páronkénti összehasonlítása

(A,B: Különböző betűjelek szignifikánsan eltérő értékeket jeleznek.
A különbségeket $p \leq 0,05$ szinten tekintettük szignifikánsnak.)

A kukorica cirokkal történő helyettesítése 6% és 7% nyersrosttartalom mellett szignifikánsan csökkentette a fajlagos takarmányértékesítést ($p < 0,05$). 4% és 5% nyersrosttartalom mellett nem volt a két csoport eredményei között különbség (5. ábra).

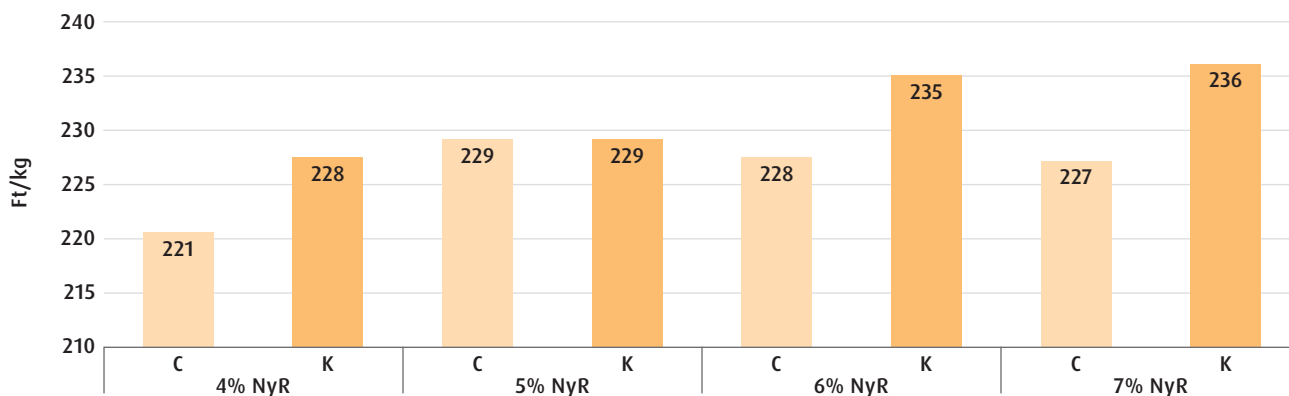
5. ábra: Az FCR értékek páronkénti összehasonlítása

Forrás: Bonafarm Csoport

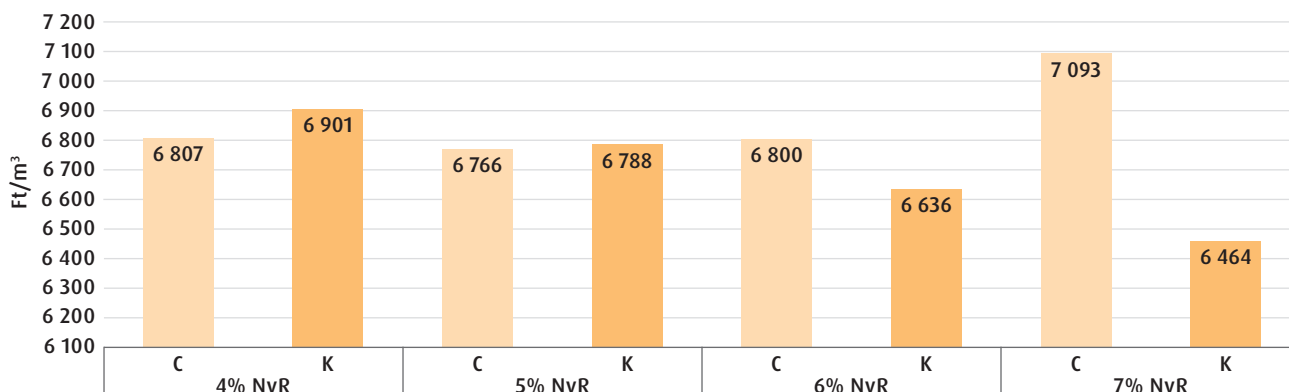
1 kg élősúly átlagos takarmányozási költségének páronkénti összehasonlításakor a 4%, 6% és 7% nyersrosttartalomnál is a cirok alkalmazása csökkentette a költségeket, 5% nyersrosttartalomnál azonban azonos volt a két csoport takarmányköltsége (6. ábra).

6. ábra: 1 kg élősúly átlagos takarmányköltségének páronkénti összehasonlítása

A kísérleti kezelések 1 m²-en elérhető fedezeti összegeinek páronkénti összehasonlítása során a magasabb, 6% és 7% nyersrosttartalmú kezeléseknél a cirkot tartalmazó takarmányt fogyasztó csoportok nagyobb fedezetet termeltek a kukorica kezelésekhez képest (7. ábra).

7. ábra: 1 m²-en elérhető fedezeti összegek páronkénti összehasonlítása

Forrás: www.pixabay.com

Összességében a természetes mutatók alapján megállapítható, hogy a pecsenyekacsák takarmányozásában a kukorica helyettesítésére használt cirok a termelési eredményeket kisebb nyersrosttartalmak mellett nem befolyásolta, nagyobb nyersrosttartalomnál (7%) azonban pozitívan hatott rá, a takarmányozási költségeket csökkentette, a fedezeti összeget pedig növelte a kukorica kezelésekhez képest.

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

Kísérleti eredményeink igazolták, hogy a DDGS, mint ipari melléktermék, valamint a cirok, mint alternatív takarmány-alapanyag sikeresen alkalmazhatók a brojlercsirkék és a pecsenyekacsák takarmányozásában. A hizlalási eredmények alapján ezek az alapanyagok a hagyományos (búza-kukorica-szója alapú) takarmányokhoz hasonló, gazdaságosság (fedezettermelő-képesség) szempontjából pedig jobb eredményeket biztosítottak. A DDGS használata nem csupán a takarmány-alapanyagok körét bővíti, hanem hozzájárul a fenntarthatóság és a körforgásos gazdálkodás megvalósításához is. A cirok alkalmazásával kapcsolatban pedig kísérleti eredményeink alapján megállapítható, hogy a kukorica akár teljes mértékű kiváltására is alkalmas.

Összességében elmondható, hogy a vizsgált alapanyagok a körforgásos gazdálkodás és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás szempontjából is ígéretes és indokolt alternatívát jelentenek a baromfitakarmányozásban.

Dr. Juhász Anita
termékmenedzser
Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft.

Kovács Péter
agrárközgazdász

SIKERESEN LEZAJLOTT A BAROMFI SZAKMAI NAP

Kisújszállás
2025. október 14.

A Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft. Kisújszálláson megrendezett Baromfi Szakmai Napja átfogó szakmai betekintést nyújtott a baromfiágazat aktuális fejlesztéseibe és jövőbeli irányába.

A rendezvényt Nagy Tibor integrációs- és stratégiai igazgató (Bonafarm Mezőgazdaság) nyitotta meg, bemutatva a Bonafarm Csoport fejlődéstörténetét és beruházásait. Ezt követően Bárczy Barnabás elsődleges feldolgozóüzemek ellátási láncigazgató (Hungerit Zrt. és MCS Vágóhid Zrt.) mutatta be a Hungerit Zrt. új csirkevágóhidjának beruházását és annak ágazati jelentőségét. Dr. Juhász Anita termékmenedzser (Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft.) a baromfitakarmányozás gazdaságos és fenntartható optimalizálását célzó fejlesztéseket és kísérleti eredményeket mutatta be. Dr. Alexy Márta egyetemi docens

(Óbudai Egyetem, Neumann János Informatikai Kar), szakmai vezető (Birdwatcher projekt) előadása a mesterséges intelligencia baromfitartásban betöltött növekvő szerepére és a Birdwatcher projekt innovatív lehetőségeire fókuszált.

A kisújszállási telep egyediségét Sarusi-Kis Tamás baromfiágazat igazgató (Bonafarm Mezőgazdaság) és Kiss Barnabás kereskedelmi igazgató (HATAGRO Baromfitechnológia Kft.) részletezték, kiemelve a gondos tervezést, az együttműködést és a helyi sajátosságok figyelembevételét. A program telepbejárással és gyakorlati technológiai bemutatóval zárult, Szatmári Imre brojler ágazatvezető (Bonafarm Mezőgazdaság), Posztós Zsolt telephelyvezető (Bonafarm Mezőgazdaság) és Mihók Péter műszaki igazgató (HATAGRO Baromfitechnológia Kft.) vezetésével.

A TELEPRE SZABOTT, AUTOMATIZÁLT TAKARMÁNYOZÁSBAN HISZÜNK

Polyák Ferenc 1996 óta dolgozik a Tedej Zrt.-nél sertéságazati főállattenyésztőként. A szakembert arra kértük, hogy mutassa be a technológiájukat és vázolja fel törekvéseiket, céljaikat.

Forrás: Tedej Zrt.

■ Kezdetekben 1500-1600 kocalétszámú telepként működünk hagyományos technológiával. Ekkor 75 fő alkalmazottal dolgoztunk. Jelenleg 1300 kocánk van és mindössze 20 fő dolgozik a telepen. Fejlődésünk első mérföldköveként a 2022-es évet emelném ki. Ekkor a PRRS Nemzeti Mentelési Terv kapcsán nagy előrelépés következett be nálunk. Újratelepítettük az állományt PRRS-, mycoplasma-, HPP-, dizentéria-, rühösség- és torzító orrgyulladás negatív állománnyal. Immár harmadik éve tartjuk ezt az állategészségügyi státuszt és hozzuk a kívánt színvonalat.

Hypor genetikájú sertésekkel dolgozunk és azt kell, hogy mondjam, ez egy nagyon jó döntés volt, hatalmas előrelépést jelentett számunkra.

Az elmúlt 20 év technológiai fejlesztések tekintetében is mozgalmas volt. Komoly beruházásokat valósítottunk meg, körülbelül a mai értéken számolva 3-5 milliárd forint közötti értékben. Új istállókat építettünk, lagúnás trágyakezelést alakítottunk ki minden istállóban és számítógéppel vezérelt takarmányozási rendszerrel ellátott kocaállásaink vannak. A vemhes vonalon van 500 darab egyedi férőhelyünk és itt a termékenyítéstől az első 30 napban egyedi takarmányozást alkalmazunk. A fiaztatóban egyedi precíziós etető berendezés üzemel, amely – a többi korszerűsítéssel együtt – sokat tud hozzátenni a termelés hatékonyságának támogatásához. Az utódállomány klasszikus módon választás után felkerül a battériára, ahol prestarter takarmányt adagolunk az önetetőkbe az első 10 napban, majd ezt követően a hizlalda teljesen automatikusan üzemel. A hízókat 3 fázisban takarmányoz-

zuk. Az egész telepen száraz darás kész táppal történő takarmányozást alkalmazunk. A sertéságazatunk az elmúlt 2-3 évben kiszámítható és rentábilis volt – köszönhetően a jó állategészségügyi státusznak és a genetikának.

A takarmány-előállító üzemünk is teljes felújítást kapott: új takarmánytároló silókat építettünk és a teljes gyártási folyamatot leegyszerűsítettük. Mindezeknek köszönhetően a takarmányüzem el tudja látni a sertés- és szarvasmarha-ágazatot is. A sertéságazat takarmányszükséglete kész tápban nagyságrendileg 10-12 ezer tonna évente.

Alapvetően a telep a Tedej Zrt. által megtermelt takarmánybázisra épült. Átlagosan évente 1500-2000 hektár kukoricát termelünk a célcsoporton belül és a takarmányozásunk 40-45%-ban erre épül. Ezen kívül meg tudjuk termelni magunknak a megfelelő mennyiségű árpát és búzát is – még szója termesztésünk is van.

Forrás: Tedej Zrt.

Forrás: Tedej Zrt.

A Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft.-vel 2022-ben kerültünk kapcsolatba, ugyanis az újraindulás után a korábbi takarmányos céggel nem jöttek úgy az eredmények a hizlalásban, ahogyan szeretnénk volna. Balog László – akit a korábbi évekből már jól ismertünk – ekkor került a Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft.-hez, és őt kifejezetten hypor takarmányozási szakértőként ismertük. Nem csalódtunk, mert a Bábolna Takarmány tudott nekünk olyan fázist csi-

nálni, amellyel jobb lett a battériánk, illetve a hizlaldában is el tudtuk érni a 900-910 grammos eredményeket.

A tenyészvonal pedig annyira jól sikerült a Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft.-vel, hogy a fialási százalékunk már 94%. Ezt a vemhes-szoptató vonalat így, ugyanebben a formában szeretnénk megőrizni, nagyon elégedettek vagyunk. A battérián jelenleg takarmányozási kísérleteket végzünk és a Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft. ismét nagyon jól szerepel.

Vállalatunk hitvallásaként fontosnak tartjuk a takarmányozás területén kialakított precizitást és fegyelmet. Azért is szeretünk Balog Lászlóval dolgozni, mert 2 hetente el látogat hozzánk a Bonafarmos kollégákkal és ilyenkor telepbejárást végzünk, bélsarakat nézünk és konkrét eredményeket elemzünk. Mindezeknek köszönhetően gyorsan tudunk reagálni a változásokra, amely a versenyképesség kulcsa.

A jövőre vonatkozó terveink tekintetében bizakodóak vagyunk: komoly volumenben pályáztunk az ÁTK-val telepkorszerűsítésre. Ennek egy részét már elkezdjük megvalósítani a korábban bemutatott szoptató kocák precíziós takarmányozási technológiájával. Ezen kívül olyan energetikai megtakarítással járó terveink is vannak, mint például a napelemek és a vezérelhető okos infrák beépítése. Abban hiszünk, hogy a gazdaságos termelés érdekében folyamatos fejlesztésekre van szükség. Fontos célunk az emberi tényezők – és így a hibázás lehetőségének – nagyobb mértékű kizárása a napi munkafolyamatokból. A dolgozókat hosszú ideig kell képeznünk és ha egy jó dolgozó kiesik, akkor nagyon nehéz pótolni. Éppen ezért az automatizálásban látjuk a jövőt.

Forrás: Tedej Zrt.

Forrás: Bonafarm Csoport

EXTRUDÁLT LENMAGALAPÚ OMEGA-3 (LINOLEX) KIEGÉSZÍTÉS HATÁSA a szoptató kocák reprodukciós teljesítményére, egészségi állapotára és a kocatej zsírsav-összetételére

Jelen cikkünk a hosszú szénláncú, többszörösen telítetlen zsírsavak (PUFA-k) szoptató kocák takarmányozásában betöltött szerepét foglalja össze, különös tekintettel azok hatására a kocák reprodukciós teljesítményére, az új-ravemhesülés alakulására és az állomány egészségi státuszára. A rendelkezésre álló ismeretek alapján a **Linolex**, hidrotermikusan feltárt lenmagalapú takarmánykiegészítő omega-3 zsírsavtartalmának köszönhetően ígéretes lehetőséget kínál a modern genetikák energiaellátásának optimalizálására és a szaporodásbiológiai mutatók javításának hatékony támogatására, ezzel hozzájárulva a gazdaságos termelés megvalósításához.

Bevezetés

Az omega-3 zsírsavak szerepe a humán táplálkozásban és az egészségmegőrzésben már évtizedek óta ismert, kedvező élettani hatásainak köszönhetően mára számos mindennapi termék alapvető összetevőjévé váltak. Azonban ezek a zsírsavak egyre nagyobb relevanciával bírnak a gazdasági haszonállatok takarmányozásában is, különösen a nagy teljesítményű, superszapora kocák esetében, ahol az energia- és táplálóanyag-igény optimális kielégítése alapvetően meghatározza a termelési hatékonyságot és a kocák hasznos élettartamát.

A lenmag az egyik legértékesebb növényi eredetű omega-3 (n-3) zsírsavforrás a monogasztrikus állatok takarmányozásában, mivel olajtartalmának mintegy 55%-át többszörösen telítetlen, esszenciális zsírsavak alkotják. Kiemelt jelentőségű az α -linolénsav (ALA, C18:3 n-3), amely a hosszú szénláncú n-3 zsírsavak, mint az eikozapentaénsav (EPA; C20:5) és a dokozahexaénsav (DHA; C22:6) elsődleges prekursora. Mivel a sertés szervezete ezeket a zsírsavakat nem képes szintetizálni, a megfelelő omega-3 ellátás takarmányozással biztosítható (Holen és mtsai, 2022). Az EPA és a DHA a

prostaglandin-képződés alapvető prekursorai, így meghatározó szerepet játszanak a gyulladásos (Ricotti és FitzGerald, 2011) és a reprodukciós folyamatok szabályozásában, valamint az embrionális fejlődés támogatásában (Roszkos és mtsai, 2020). A kocatej zsírsav-összetétele kiemelt jelentőségű a malacok idegrendszeri fejlődése szempontjából. Az n-3 zsírsavak, különösen a DHA és annak prekursorai, alapvető szerepet játszanak a születés utáni fejlődésben, mivel a központi idegrendszer növekedése ebben az időszakban a legintenzívebb (Passingham, 1985). Kiemelendő, hogy az ALA elsődlegesen a tej útján jut át a malacba (Sampels és mtsai, 2011), ezért lényeges a kocatej n-3 zsírsavprofiljának javítása például ALA-ban gazdag lenmagalapú kiegészítéssel, ami alapvető szerepet tölthet be a malacok születéskörüli és a korai posztnatális fejlődésének támogatásában. Továbbá fontos megemlíteni, hogy a kocatakmányok n-6/n-3 arányának optimalizálása alapvető jelentőségű. A kedvezőbb n-6/n-3 arány (4:1) hozzájárul a kolosztrum és a tej n-3 zsírsavtartalmának növeléséhez, ami támogathatja a szopós malacok testtömeg-gyarapodását és a választáskori túlélési arányt is (Nguyen és mtsai, 2020).

A **Linolex** saját fejlesztésű, kíméletes és folyamatosan ellenőrzött gyártástechnológiával előállított lenmagalapú takarmánykiegészítő. A termék 29,00% nyerszsírtartalmának 51,00%-a α -linolénsav (1. táblázat), amely hatékonyan javítja az n-3 zsírsavellátottságot, hozzájárul az n-6/n-3 arány optimális beállításához, valamint támogatja a kedvező tejzsírsav-összetétel kialakulását és a reprodukciós teljesítmény stabilizálását.

Forrás: Bonafarm Csoport

1. táblázat: A **Linolex** lenmagalapú termék táplálóanyag-tartalma

Vizsgált paraméter	(%)
Szárazanyag	89,00
Nyersfehérje	23,60
Nyerszsír	29,00
α -linolénsav*	51,00
Nyersrost	11,80

* a nyerszsír %-ában kifejezett érték

Anyag és módszer

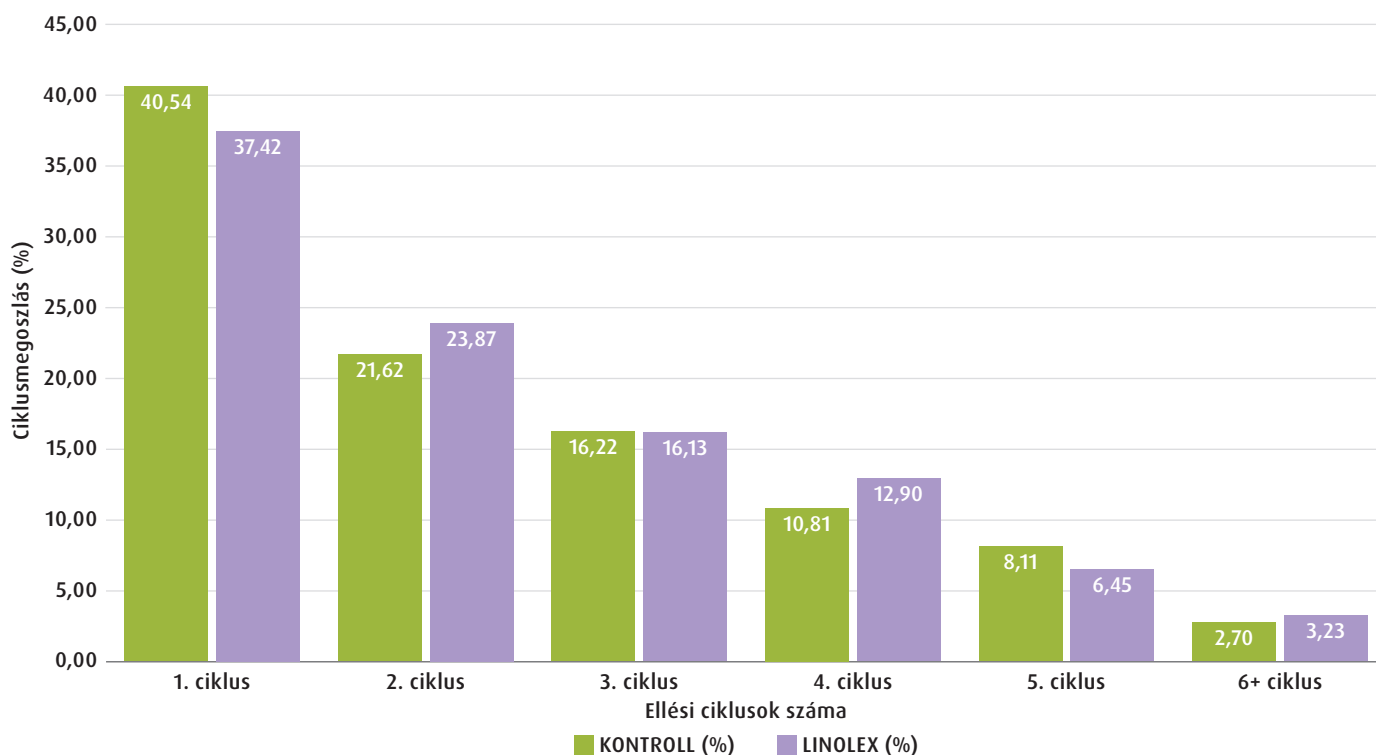
A **Linolex** termelési paraméterekre gyakorolt hatását egy 4,5 hónapig tartó félüzemi kísérletben értékeltük, amelyet 2024 októberében indítottunk a Bonafarm Mezőgazdaság sertéságazatával együttműködésben egy 1100 kocás, dán nagyfehér×dán lapály állománnyal termelő sertéstelepen.

Az etetési kísérletben az egyes kezelések takarmányait a fiaztatóra felhajtott kocák 26-29 napon át kapták. A teszt során összesen 17 fiaztatói termet vizsgáltunk, termenként átlagosan 31 kocával. Az etetési kísérlet az ellést követően vette kezdetét. A fiaztatótermekben a tartási és takarmányozási körülmények egységesek voltak, a kocák takarmányozása WEDA folyékony takarmányadagoló rendszerrel történt. A vizsgálatban értékeltük a kocák következő ciklusának reprodukciós teljesítményét (újraemhesülési százalék, valamint a fialásonkénti élő malacsám), továbbá a kocánkénti gyógyszerfelhasználás mennyiségét és költségét is. A 3. ciklusú kocáktól (n=10/kezelés) a laktáció 10-14. napján vett tejmintákat laboratóriumi vizsgálat alapján értékeltük. Különös figyelmet fordítottunk arra, hogy a mintavételre kijelölt kocák átlagos hátszalonna-vastagságában ne legyen különbség (kontroll: 14,80 mm $\pm$ 1,48 mm; kísérleti: 14,90 mm $\pm$ 1,37 mm). A tejminták analízise során gázkromatográfiás módszerrel meghatároztuk a kocatejminták zsírsavösszetételét (MSZ EN ISO12966-4:2015), majd a telített zsírsavak (SFAs), az egyszerűen telítetlen zsírsavak (MUFAs) és a többszörösen telítetlen zsírsavak (PUFAs) részarányát, illetve az n-6/n-3 arányt is.

A kísérletben vizsgált kontroll és a kísérleti szoptató koca-takarmányok energia- és táplálóanyag-tartalma (nyersfehérje-, nyerszsír-, nyersrost-tartalom, aminosavösszetétel) megegyezett. A kontroll takarmányban zsírforrásként növényi olajat használtunk, a kísérleti kezelésben a növényi olaj egy részét **Linolex**-szel helyettesítettük. A kísérleti kezelésben saját gyártású lenmagalapú termékünket 5%-ban alkalmaztuk.

A vizsgálat értékelése során egységes ciklusmegoszlásra törekedtünk (1. ábra), így összehasonlítható módon összesen 229 koca adatai álltak rendelkezésre két takarmányozási kezelésre bontva.

1. ábra: A kísérletben résztvevő kocák ciklusszámának megoszlása

Vizsgálati eredmények

A LINOLEX HATÁSA A KOCATEJ ZSÍRSAV-ÖSSZETÉTELÉRE

A kocatejminták zsírsavanalízise egyértelműen igazolta a **Linolex** kiegészítés hatását a kocatej zsírsav-összetételére, különös tekintettel az n-3 zsírsavak részarányára. Az erre vonatkozó, a tejzsírsav %-ában kifejezett mérési eredményeket a 2. táblázat mutatja be. A tej α -linolénsav-tartalma a kontrollcsoportban mért 1,20%-ról a **Linolex** etetése mellett 3,79%-ra nőtt. Ezzel párhuzamosan a linolsav (C18:2 n-6) aránya mérséklődött (17,61% vs. 16,73%), ami az n-6 dominancia csökkenésére utal. Az n-6/n-3 zsírsavak aránya a kontrollcsoportban mért 14,65-ről a **Linolex**-kiegészítés hatására 4,41-re csökkent. Ez a markáns változás egyértelműen a kocatej esszenciális zsírsav-egyensúlyának javulását tükrözi.

A kocatej zsírsavösszetételét tovább vizsgálva megállapítható, hogy a telített zsírsavak (SFAs) aránya mindkét kezelésben közel azonos volt. A többszörösen telítetlen zsírsavak (PUFAs) mennyisége a tejzsír százalékában a **Linolex** etetése mellett nőtt (18,81% vs. 20,52%), az egyszeresen telítetlen zsírsavak (MUFAs) aránya pedig csökkent (33,22% vs. 31,18%), ami a PUFA mennyiségének növekedéséből adódó arányeltolódás következménye. A fenti eredmények alapján megállapítható, hogy a **Linolex** kiegészítés növelte az n-3 zsírsavak koncentrációját, ezáltal jelentős mértékben javította az n-6/n-3 arányt. A **Linolex** tehát befolyásolja a zsírsavcserét, hiszen az ALA tejben való megjelenése azt bizonyítja, hogy a koca aktívan metabolizálja és transzportálja ezt a zsírsavat a tejmirigy felé.

2. táblázat: A kocatejminták zsírsavösszetételének változása 5% Linolex kiegészítés hatására

Vizsgált paraméter neve	KONTROLL (%/zsír)	LINOLEX (%/zsír)
Kaprónsav C6	<0,10	<0,10
Kaprilsav C8	<0,10	<0,10
Kaprinsav C10	<0,14	<0,36
Laurinsav C12	0,28	0,27
Tridekánsav C13	<0,10	<0,10
Mirisztinsav C14	2,94	2,72
Pentadekánsav C15	<0,10	<0,12
Palmitinsav C16	28,68	28,91
Sztearinsav C18	4,88	4,81
Arachinsav C20:0	<0,10	<0,10
Behénsav C22:0	<0,64	<0,10
Lignocerinsav C24:0	<0,10	<0,10
SFAs	36,77	36,71
Olajsav C18:1	33,22	31,18
Erucasav C22:1	<0,10	<0,10
MUFAs	33,22	31,18
DHA C22:6 n-3	<0,10	<0,10
EPA C20:5 n-3	<0,10	<0,10
α -linolénsav C18:3 n-3	1,20	3,79
γ -linolénsav C18:3 n-6	<0,18	<0,12
Linolsav C18:2 n-6	17,61	16,73
PUFAs	18,81	20,52
n6	17,61	16,73
n3	1,20	3,79
n6/n3	14,65	4,41

Forrás: Bonafarm Csoport

A Linolex hatása a kocák szaporodásbiológiai eredményére

A szaporodásbiológiai eredmények értékelésénél fontos mutatószám a választástól a termékenyítésig eltelt idő (WSI= weaning to service interval). Szaporodásbiológiai szempontból az a kívánatos, ha ez az érték nem haladja meg a 6 napot. A normál, választást követő 6 napon belüli ivarzások aránya a kontroll csoporthoz képest a **Linolex** csoportban nőtt (79,41% vs. 83,80%), vagyis a kezelt állományban nagyobb arányban jelentkeztek a választást követő 6 napon belül az ivarzás tünetei.

A szélső értékek, azaz a problémás ivarzások kizárása után számított korrigált WSI a kontroll és a **Linolex** kezelésben közel azonos értéket mutatott (kontroll: 4,57 nap; kísérleti: 4,50 nap). Ez arra enged következtetni, hogy a kezelés nem befolyásolta a következő ciklus kezdetét. Az újravemhesülési százalék a kontroll csoportban 82,35%, míg a **Linolex**-szel kiegészített takarmányt fogyasztó kocák esetében 86,62% volt, ami a mutató mérsékelt javulását jelzi. A kocák következő vemhesülését meghatározó szaporodásbiológiai mutatókat a 3. táblázat foglalja össze.

3. táblázat: A kocák következő vemhesülését meghatározó szaporodásbiológiai mutatók

Kocák következő vemhesülése	KONTROLL	LINOLEX
Normál ivarzások (%) [WSI 6 nap -]	79,41	83,80
WSI korrigált átlag (nap)	4,57	4,50
Újravemhesülés (%)	82,35	86,62

A következő ciklus fialási eredményeit a 4. táblázat szemlélteti. Az eredmények alapján a **Linolex** kiegészítés a következő vemhesség kimenetelét is kedvezően befolyásolta. A fialási százalék a 77,94%-ról a **Linolex**-szel etetett kocáknál 84,51%-ra nőtt. A vemhesség hossza a két keze-

lés között nem mutatott eltérést: a kontroll csoport átlagos vemhességi ideje 116,94 nap, míg a **Linolex**-szel kiegészített takarmányt fogyasztó csoporté 117,28 nap volt. Az élve született malacok száma kocánként a kontrollcsoportban 18,26, míg a kísérleti csoportban 19,13 volt, ami közel egy malaccal nagyobb átlagos alomméretet jelent. A halva született malacok fialásonkénti száma a kontrollcsoportban 2,96, míg a **Linolex**-kezelésben 2,71 egyed volt.

4. táblázat: A következő fialási ciklus természetes teljesítménymutatói

Kocák következő fialása	KONTROLL	LINOLEX
Fialási százalék (%)	77,94	84,51
Vemhesség átlag (nap)	116,94	117,28
Élő malac/fialás (db)	18,26	19,13
Holt malac/fialás (db)	2,96	2,71

Az állomány egészségügyi státuszának értékelésében a gyógyszerfelhasználás elemzése kiemelt szerepet kapott. A gyógyszerhasználat objektív összehasonlíthatósága érdekében az értékelésből kizárásra kerültek azok az esetek, amelyek egyértelműen nem hozhatók összefüggésbe a takarmányozási kezelésekkal. Ide tartoztak többek között a kocaszállásról származó, már a betelepítéskor fennálló elváltozások, valamint az ellést közvetlenül megelőző vagy az azt követő első öt napban jelentkező egyedi állategészségügyi kórosok, amelyek szükségszerűen gyógyszeres beavatkozást igényeltek. Ennek megfelelően a kiértékelésbe kizárólag azok a kocák kerültek be, amelyeknél a gyógyszerfelhasználás valóban a laktációs időszak alatt, a takarmányozási kezelés mellett kialakuló egészségügyi beavatkozásokat tükrözte.

A vizsgálat során a beállított kocák gyógyszerigénye mind mennyiségben, mind költségben számottevő eltérést mutatott a két csoport között (5. táblázat). A kontroll csoportban az állategészségügyi beavatkozásokhoz átlagosan 4,94 ml gyógyszer felhasználásra volt szükség beállított kocánként, míg a **Linolex**-szel kiegészített takarmányt fogyasztó csoportban ez az érték 0,81 ml-re csökkent. A felhasznált gyógyszer mennyiségében tapasztalt különbség a költségeket illetően is jelentkezett, hiszen a kontrollcsoport egy beállított kocára vetített gyógyszerköltsége 174,01 Ft, míg a **Linolex** lenmagkiegészítőt fogyasztó csoporté 29,92 Ft volt.

5. táblázat: A kísérletben résztvevő kocák gyógyszerfelhasználásának és gyógyszerköltségeinek alakulása

Koca gyógyszer	KONTROLL	LINOLEX
ml/beállított koca	4,94	0,81
Gyógyszerköltség (Ft/beállított koca)	174,01	29,92

Következtetések

A **Linolex**-kiegészítés hatására a kocatej zsírsavprofilja számottevően módosult: a tej ALA-tartalma több, mint háromszorosára emelkedett, miközben az n-6/n-3 arány 14,65-ről 4,41-re csökkent. Ez a változás egyértelműen jelzi, hogy a lenmagalapú kiegészítés javította a kocák n-3 zsírsavellátottságát és ezzel együtt fokozta a malacok felé irányuló n-3 zsírsav-transzfert. Az eredmények alátámasztják azt a koncepciót is, hogy a takarmány n-6/n-3 arányának mérséklése (különösen növényi eredetű n-3 forrással) kedvezően befolyásolja a nagy genetikai potenciállal rendelkező, szuperszapora kocák szaporodásbiológiai teljesítményét. A reprodukciós mutatók alakulása alapján a **Linolex** kiegészítés a korrigált WSI esetében mindkét csoportban közel azonos volt, ami arra utal, hogy a választástól az első termékenyítésig eltelt idő nem változott, ugyanakkor a normál (6 napon belüli) ivarzási százalék növekedése és az újravemhesülési százalék emelkedése arra enged következtetni, hogy a kezelés kedvezően hatott a kocák szaporodásbiológiai teljesítményére. Ez összhangban áll azokkal a vizsgálatokkal, amelyek szerint az n-3 zsírsavak a tüszőfejlődés, a szteroid- és a prosztaglandin-szintézis módosításán keresztül javíthatják a fogamzási arányt és támogatják a vemhesség fennmaradását (Roszkos és mtsai, 2020).

A következő fialási ciklus eredményei tovább erősítik a **Linolex** kiegészítés kedvező hatását. A fialási százalék emelkedése és az élve született malacok fialásonkénti számának növekedése a kísérleti csoportban azt mutatja, hogy a kezelés nemcsak a vemhesülés sikerességét javította, hanem a vemhesség kimenetelére is pozitívan hatott. A vemhesség átlagos időtartama a **Linolex** kezelés hatására nem változott. Ezzel párhuzamosan a halva született malacok száma a **Linolex** csoportban csökkent a kontrollcsoport eredményeihez viszonyítva.

Az állomány egészségi állapotának egyik közvetett indikátoraként a kocánkénti gyógyszerfelhasználás alakulását értékeltük. A **Linolex**-szel kiegészített takarmányt fogyasztó csoportban a beállított kocára jutó gyógyszer mennyiség és -költség jelentősen kisebb volt a kontrollcsoportéhoz képest, ami arra utal, hogy a vizsgálati periódusban kevesebb állategészségügyi beavatkozásra volt szükség. Tekintettel arra, hogy a kiegészítés elsősorban a gyulladásos mediátorok képződésében szerepet játszó zsírsavprofilra hat, feltételezhető, hogy a kedvezőbb n-6/n-3 arány mérsékelte az ellési időszakhoz kapcsolódó gyulladásos kórképek gyakoriságát, bár ennek pontos mechanizmusát célzott klinikai vizsgálatokkal lenne indokolt tovább elemezni.

Összefoglaló

Összességében a **Linolex** extrudált lenmagalapú kiegészítés alkalmazása mellett a kocatej zsírsav-összetétele az n-3 zsírsavak irányába tolódott el, miközben a kocák reprodukciós teljesítménye és egészségügyi mutatói több paraméterben is javuló tendenciát mutattak. Az eredmények arra utalnak, hogy az ALA-ban gazdag, növényi eredetű omega-3 források integrálása a szoptató kocák takarmányozási programjába ésszerű, gyakorlatban is alkalmazható stratégiát jelenthet a kocatej zsírsavprofiljának optimalizálására és a modern, nagy szaporaságú tenyészállományok reprodukciós teljesítményének támogatására, ezáltal a termelés gazdaságosabbá tételére.

A felhasznált szakirodalom jegyzéke a szerkesztőségben elérhető.

Láng Dávid
kísérletvezető
Bóly Zrt.

Borbély Fédra
termékmenedzser
Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft.

EGY CSALÁDI HÁZ GARÁZSÁBÓL A TAKARMÁNYKEVERŐ ÜZEMIG

A Mező házaspár több mint 25 éve dolgozik a Bábolna-Bonafarm Takarmány Kft. márkaképviselőjeként Heves vármegyében. Az ismerőseik eleinte azt kérdezték tőlük, hogy miért nem inkább borászattal foglalkoznak? A válasz pedig azóta már beigazolódott: „Itt már így is sok borászat van, azonban takarmányos egy sincs!”.

Most következő interjúnkban Mező Lórántné Icivel és Mező Lóránttal, a Mező-Gazda 2005 Kft. tulajdonosaival beszélgetünk. A házaspár sikereihez hosszú évek következetes, elkötelezett munkája vezetett. Szeretnénk, ha történetüket minél többen megismernék.

Mező Lóránt: 1997-ben a feleségemmel közösen indítottuk el a takarmányos vállalkozásunkat Egerben. Először otthon a garázsban, 20 m²-en kezdtünk, aztán lépcsről lépcsőre növekedtünk. Szakmai szempontból is sokat fejlődtünk – például már van egy takarmánykeverő üzemünk is. Egy valami pedig a kezdetektől változatlan: a Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft. büszke márkaképviselője vagyunk.

A kezdeti időszakban még mi is tartottunk otthon sertéseket. Ekkor még szinte minden udvarban voltak gazdasági haszonállatok. Vállalkozásunk kezdetén gyorsan kiderült, hogy számunkra jobban megéri a takarmányt forgalmazni, mint megetetni a saját sertéseinkkel. Így kezdtünk el ebbe az irányba fejleszteni.

Mező Lórántné Ici: Van egy-két emlékezetes és vicces történetünk a vállalkozásunk indulásához kapcsolódóan. Amikor a gyermekeink születése után visszatértem volna dolgozni, megszűnt a munkahelyem. A férjem ekkor felvetette a takarmánybolt ötletét, hiszen ha én vezetem a boltot, akkor otthonról dolgozhatok. Tehát éppen kapóra jött, hogy elindítsunk egy kis vállalkozást a garázsunkban. Nem fűztünk nagy reményeket az üzlethez, de úgy voltunk vele, hogy kipróbáljuk és meglátjuk, hogy hogyan alakulnak az igények.

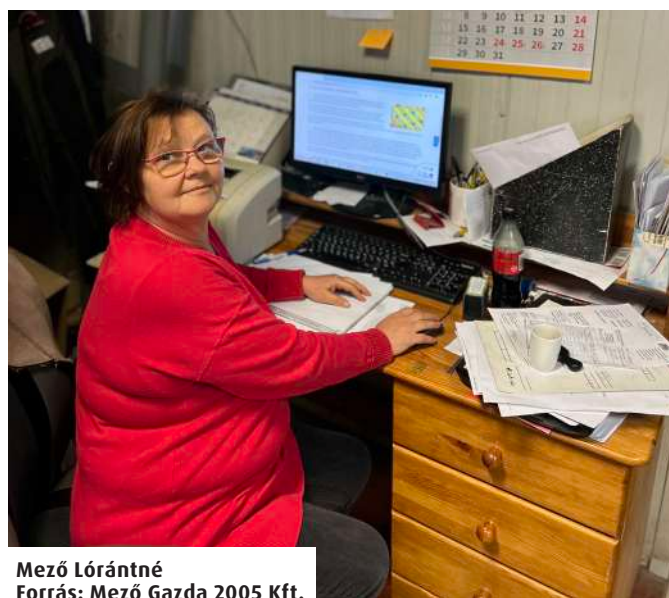
Mező Lóránt: Mi is meglepődtünk rajta, hogy milyen nagy volt a kereslet a különböző takarmányokra. Ráadásul úgy, hogy a mi térségünk sosem volt nagy állatsűrűségű. Az első sikereink ebből az időszakból nagyon emlékeztetnek, hiszen rengeteget dolgoztunk és a kis üzletet a feleségemmel együtt indítottuk be – amit azóta is együtt csinálunk.

Hogyan alakult az évek során az igény, a partneri kör?

Mező Lóránt: Amikor elkezdtük a takarmánykereskedelmet, akkor még 10 millió sertés hazája voltunk. Az állattartás az EU-csatlakozást követően drasztikusan csökkenni kezdett. A háztáji állattartás lecsökkenése következtében a korábban őket kiszolgáló takarmánykereskedők jelentős része is eltűnt. Mi folyamatosan próbáltunk alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez és így szép lassan átala-

Mező Lóránt
Forrás: Mező Gazda 2005 Kft.

Mező Lórántné
Forrás: Mező Gazda 2005 Kft.

kult a partnerkörünk és a kínálatunk is. A partnerkör koncentrálódott, míg a kínálatunk bővült.

Amikor takarmánykereskedelembé fogtunk, akkor szinte csak haszonállat takarmányra volt igény, mostanra pedig 50%-ban kutyák, macskák és hobbiállatok számára forgalmazunk tápokokat. Az elmúlt évek alatt a környék állattartói megismertek minket és büszkék vagyunk arra, hogy vásárlóink 80%-ával már 20-25 éve elégedett partnerséget ápolunk. Gépjárműflottával is rendelkezünk: 3 teherautóval 100 kilométeres körzetben szállítunk házhoz.

Forrás: Mező Gazda 2005 Kft.

Hogyan alakult a kapcsolat a Bábolna Takarmánnyal?

Mező Lóránt: 1999-től, azaz a márkaképviseleti hálózat elindításától kezdve, elsők között lettünk Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft. márkaképviselet. Fontos volt számunkra a tisztességes üzleti magatartás és a megbízható minőség, amit a vállalat garantált számunkra. A kezdetektől fogva jól működött a szaktanácsadási hálózat is, amely folyamatos támogatást biztosított nekünk. Jó volt látni az elégedett partnereket és a szépen fejlődő állományokat.

Milyen terveik vannak, hogyan tovább?

Mező Lóránt: Folyamatosan szűkül a piac – mindezek ellenére eddig sikerült minden évben növekedést elérnünk. A jövőre vonatkozó tervünk pedig mindössze annyi, hogy még sok éven át követni tudjuk ezt a tendenciát. A csökkenő állatlétszám ellenére szeretnénk legalább ezen a szinten talpon maradni. Próbáljuk továbbra is folyamatosan bővíteni az árukészletünket, hogy a megváltozott igényeket időben ki tudjuk szolgálni. Bízunk a több évtizedes partneriségekben, üzlettársaink hűségében – ugyanakkor tudjuk, hogy a bizalomért fáradhatatlanul dolgoznunk kell. A takarmányozás olyan szakterület, ahol folyamatosan fejleszteni és bizonyítani kell.

„A gazdasági környezet hullámvasútján csak előre szabad menekülni!”

„Édesapám mellett, a nagyüzemi állattenyésztési ágazatok világában nőttem fel és rengeteget tanultam tőle, de az elmúlt 5 év kihívásaival szemben szükség volt innovatív szemléletre, egyedi tervezésű beruházásokra is!”

A szolnoki székhelyű ÁJ+T Kft. stabilan a Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft. TOP10 viszonteladói partnerei között szerepel, így méltán vagyunk kíváncsiak a vállalkozás vezetője, Árvai Tamás történetére. Tamás feleségével közösen hagyományos alapokkal és innovatív szemlélettel, immár második generációs családi vállalkozásként dolgozik. De vajon mennyire lehetett nehéz átvenni a stafétát és fenntartani, gyarapítani az örökséget?

A vállalkozásunk takarmányozási ágazatát édesapám alapította 1985-ben egyéni vállalkozóként, amely ebben a formában 2020 októberig működött. Édesapám, Árvai János neve országosan ismertté és megbecsültté vált a forgalmazói piacon és évtizedeken át meghatározó szereplője volt az ágazatnak, hiszen a kereskedelem mellett agronómusként szaktanácsadással is ellátta, támogatta partnereit. Édesapám halála után a takarmányozási ágazatot a saját vállalkozásomba olvasztva, ÁJ+T Kft. néven vittük tovább feleségemmel, Ernával.

Forrás: Bonafarm Csoport

A Bonafarm-Bábolna Takarmány Kft. partnerséget is édesapámtól „örökölttem”, és a jó üzleti kapcsolatnak köszönhetően a kész takarmányokat azóta is kizárólag innen szerezzük be.

A „Bábolna Takarmány”-os termékpaletta kiegészítéseként saját speciális magkeverékünk is van és őrleménykeverék-gyártással is foglalkozunk. Szigorúan környékbeli termelőktől származó, kiváló minőségű alapanyagot vásárolunk fel, csak kicsi üzemmérettel rendelkező gazdálkodóktól. A felvásárlás korrekt áron történik, a saját magunk által kialakított „fair play” szabályok szerint: mindig a 2-5 hektáros, „hátrányosabb” adottságokkal rendelkező gazdálkodók terményét vásároljuk fel először és csak ezek után a nagyobb területtel rendelkezőkét, mert az a célunk, hogy a „legkisebbek” is megmaradhassanak szenvedélyük, a mezőgazdaság mellett. Nagyon büszkék vagyunk rá, hogy ezzel a hitvallással édesapám egykori partnerkörét is sikerült megőriznünk.

A koronavírus időszaka óriási kihívás elé állította a vállalkozásunkat egy váratlan aspektusból: lerohantak minket a vásárlók. Annak ellenére, hogy a háztáji állattartás évről évre csökken és jóformán eltűnt, a COVID alatt elképesztő mennyiségű baromfi került az udvarokba és ezeknek a jószágoknak az ellátását próbálták a kezdő gazdák több-kevesebb sikerrel megoldani. Mi természetesen igyekeztünk a takarmánnyal való kiszolgáláson túl tanácsadással is támogatni a vásárlóinkat. Sajnos a „home office” időszak végével a legtöbb otthonban visszaállt a korábbi „mókuskerék”, azaz a klasszikus munkába járás napirend, így ők idő hiányában felhagytak a háztáji baromfitartással, de azért így is maradtak baromfitartók, akik annyira megszerették ezt az életformát, hogy kitartottak mellette.

A koronavírus elvonulása után kegyetlenebb kihívásokkal szembesültünk. Az olcsó import alapanyagok beáramlása és az aszályos időszakok egyre gyakoribb pusztításai ráébresztettek, hogy csak egy kiút lehet mindezekből: előre menekülni!

Egyedi beruházásokat terveztünk meg, amelyeknek köszönhetően megvalósult egy árpahántoló üzem és rövidesen átadjuk az új hűtve granuláló gépünket is. Mielőtt részletesebben ismertetném a technológiák előnyeit, fontosnak tartom elmondani, hogy ezeket a megoldásokat antikváriumokban való kutatás és a régi tankönyvek tanulmányozása közben találtam ki. Olyan termékeket tudunk most előállítani, amelyek a 30-as, 40-es, 50-es években a hiánygazdaság idején megmentették a magyar állatállományt. Ilyen volt annak idején például a hántolt árpa, amelyről azt érdemes tudni, hogy nagyon magas fehérjetartalma van, ugyanakkor a búzánál jobb emészthetőséggel rendelkezik, így a baromfifélék – de akár a fűj – számára is értékes takarmány lehet. Az árpahántoló üzem új megvilágításba helyezte egy relatíve könnyen termesztendő kalászos gabonát, amely a gépek által hozzáadott értékekkel „újrafelfedezett” takarmánya lehet több állatfajnak is.

A másik beruházásunk megvalósítása pedig még folyamatban van, de bízunk benne, hogy pár hónapon belül elkészül és működésbe lép, ez pedig a korábban említett hűtve granuláló gép. Az eszközünk a hagyományos pelletálókkal szemben azonnal lehűti az áthaladó takarmányt, ezáltal a bomlási folyamatokat és a táplálóanyagok veszteségét is minimalizálja. Mindezek eredményeként a technológia segítségével magasabb minőségű takarmány állítható elő. A feldolgozó üzemi fejlesztésekkel a magas minőség mellett kiváló ár-érték arányú termékeket kínálhatunk partnereink számára.

A jövő szempontjából a legfontosabb üzleti tényező számunkra a vevőkörünk. A világ meghatározó trendjei tekintetében sajnos azt látom, hogy nem abba az irányba haladunk, hogy egyre népszerűbb lenne a haszonállattartás, vagy a fiatalok szívesen választanák hivatásként a mezőgazdaságot. Ezért arra következtetek, hogy sajnos minden igyekezetünk ellenére idővel a vevőkörünk is szűkülni fog. Mindezek tükrében – és közben állandó munkaerőhiánnyal is küzdve – úgy gondolom, hogy elsődleges célunk a meglévő partnerkörünk maximális minőségben történő kiszolgálása és megtartása kell, hogy legyen. Őket szolgáljuk a fejlesztéseinkkel, az új termékekkel és a tradíciókra épülő innovatív szemléletünkkel egyaránt.

Forrás: Bonafarm Csoport